کتبخانهٔ آثار مفیده سی

عبدالحق حامد

كليات آثار

ساردانا پال

- منظوم بر فاجعهٔ تاریخیه -

استانبول — مطبعهٔ عامره

۱۳۳۵

آثار مفیده کتبخانه‌سی

عبد الحق حامد

کلیات آثار :

ساردانا پال

- بر فاجعهٔ تاریخیه -

استانبول — مطبعهٔ عامره

١٣٣٥

٩

بر هیئت مخصوصه طرفندن طبع ایتدیرلمشدر .

اتحاد و ترقی جمعیت محترمه سنه تقدمهٔ احترام .

ع . ح .

بوندن قرق سنه اول یازلمش و ۱۹۱۵ سنه‌سنده تعدیل وتجدید اولنمشدر .-

مقدمه

سارداناپال تاریخ مسیحیدن سکز عصر اول دنیایه گلمش بر آثوریا حکمداری‌در. صدمات ازمنه ایله شخص معنویسی بو گون مرتبهٔ خیالیتی بوله‌رق ، تاریخی‌ده افسانه‌لردن مثال اولمشدر .

سارداناپال نامنه بوندن اون بر سنه مقدم یازدیغم بو اثر، ابعاد مظلمهٔ شکوك ایچنده قالان بر وقعهٔ تاریخیه‌نك، نائرهٔ عشق ایله تنویر اولنه‌رق گوسترلمسی‌درکه مشمول نظرلری اوله‌جق ارباب دقت بونده تاریخه مطابقتدن زیاده بر شعر وانشا هوسنك التجاآتنه موافقت بولورلر .

اثرك تاریخچه اولان نقائص وزوائدینی بو سوز ایله اعتراف ایتمش اولدقدن صکره ، (بر وقعهٔ تاریخیه‌یی حسیات شاعرانه‌یه توفیق ایچون تغییر ایتمکدن ایسه ، او حسیاته گوره بر فاجعهٔ خیالیه تصویر ایتمك اولی دکلمی‌در؟.) یولنده وارد اوله‌جق سؤاله جواب اوله‌رق ، دیرمکه :

— وقوعات عالمی دائما قلبلرنده حس ایدرجه‌سنه شاعر یارادلمش اولان ارباب قدرت ایچون ، بر شیٔ

یازمق ایستدکلری زمان ، تواریخ قدیمه‌دن استمداده احتیاج یوغیسه‌ده ، بن یازدیغم شیئڭ موضوعنی تاریخدن آلمق ضرورتنده بولنان عجزه‌دنم .

اساسی بو وجهله تدارك ایدوب ، صڭره آنی کندی افکارمه گوره وضع ایتمك عادتمدرکه *ترز* ، *اشبر* ، *طارق* ، هب بو یولده یازلمش شیلر اولدیغی گبی ، *ساردانا پال* ده اویله‌در .

ساردانا پالی یازدیغم زمان استاد محترمم عطوفتلو کمال بك افندی حضرتلرینه خبرویرمش اولدیغمدن ، کندیلری جواباً (لورد بایرون) ڭ ، فرانسزجه‌یه مترجم ، بونامده بر اثری بولندیغنی اخطارایله مطالعه‌سنی توصیه بیورمشلر ایدی . اوقودم ، تطبیق ایتدم . بایرونڭ یازدیغنی بالطبع گوزل ، بنم یازدیغمی فنا ، فقط بسبتون بشقه بولدم . ارباب مطالعه‌دن بو ایکی اثری تطبیق بیورمق ایستینلر دخی ، ظن ایدرمکه ، دیدیگم عدم مطابقتی تصدیق ایدرلر . ساردانا پالڭ ادبیاتجه اولان نقیصه‌لرینه گلنجه : باشلیجه‌سی اشبر ایله ترز گبی بونڭ ده قوافیٔ مقیده ایله یازلمش اولمسی درکه اثری شرط اوّل آثار اولان طبیعیلکدن

چیقاریور . اجبار طبیعتله اختیار اولنمش بر طرز افاده یه مستند اولورسه اك طبیعی حسیاتك بیله طبیعیتی محو اولور.

بر هیکل نه قدر گوزل اولورسه اولسون، روحسزدر. حالبوکه بر هیکلك ده گوزللگی طبیعیته اولان مقارنتی نسبتنده در .

ادرنه نك بر گوشه سنده یگرمی بش گون انزوا ایدوب ده یازدیغمی دوشونه رك نشرینه مجبور اولدیغم بو اثردن هیچ بر مطالعك ذوقیاب اوله میه جغنی بیلیرم . یالکز گوکل ایسترکه بو قافیهٔ مقیده قصوری ، کتابك سائر خطالرینی هم اثبات ، هم ده محو ایدر بر قصور عد اولنه !..

بو تضرعدن ارباب مطالعه ایچنده ، ایچنده کی فنای مدهش عظیمی دوشونمیوب ده بر قبرك طاشنده کی سوزلرده نقیصه جوی اولانلر [*] « سارداناپال بویولده مقفی اولماسه خطادن منزه بولنوردی. » معناسنی استخراجده مختاردرلر .

بن اخوانمه سویلرم که ، انسان مخطی اولدیغندن اثری خطاسز اولمق ممکن دگلدر . فقط بر مؤلف خطا ایتمامش اولمغی تمنی ایتمکله ، یاخود ایتدیکی خطایه بر سبب

[*] (مقبر) انتشار ایتدیکی زمان ، اسمندن محتویاتنه قدر دوچار طعن وتعریض اولمشدی . واك چوق دخل ایدنلرده معلم ناجی افندی ایله صلاحی بك ایدیلر .

حاشیهٔ طابع

گوسترمکله مؤاخذه‌دعوت ایتمش اولماز . شوراسی ده‌علاوه اولنه‌جق شیلردندرکه زمانمزده وتخصیصاً سایهٔ معارفوایهٔ حضرت پادشاهیده اقسام معرفتك جمله‌سی مظهر ترقیات اوله‌رق ، بوندن ادبیاتمز کمالیله حصه‌دار بولنمش واو ترقیٔ ادبیدن مؤلف حقیرده‌ده بر حصه دوشدیکی ، توجهلریله مفتخر بولندیغم ادبای عثمانیه نزدنده‌قبول بیورلمش ایسه‌ده سارداناپال بو دور ترقیدن اول یازلمش بر اثر اولدیغی ایچون محتوی بولندیغی اشعار وافکارك ترقیات عصریه ایله بر مناسبتی اوله‌میه‌جغی طبیعیدر .

الحاصل سارداناپال قوافیٔ مقیده ایله یازلمامش اولسه خطالری شمدیکنه نسبتله قلیل وخصوصیله اوّلجه‌یازلمش اولمایوب‌ده ، عصر معالیحصر جناب شهریاریده قلمه آلنمش بولنسه ترقیات حاضرهٔ ادبیه‌دن بشقه مسبّبی اولمیه‌جق بردرجهٔ ترقی ابرازیله ترقیات حاضرهٔ ادبیه‌مزه اثر عاجزانه‌مده بر دلیل اوله‌بیلیردی دیمك ایسترم. بوواریّنی یازیشم نه اعتذار ، نه مواضعه ، نه‌ده آتیده اوله‌جق مؤاخذه‌لره مدافعه ایچون اولمیوب ، مقصد یالکز ارباب مطالعه‌یه بیان مطالعه‌در .

عبدالحق حامد

لونده ، ٢٠ حزیران ١٣٠٣

اشخاص

ساردانا پال	آثوريا حكمدارى
يودث	ساردانا پالك قزى
بليس	اختلال رؤساسندن بابل واليسى
آرباكس	كذلك اختلال سرآمدانندن مديا واليسى
آقين داراكس	بليسك حفيدى ويودثك عاشق معشوقى
عبدالبعل	اختلالجيلرك رئيس عسكريسى ويودثك عاشق منفورى
ساشان	رئيس الكهنه ، ام النجوم.
نيناس	آقين داراكسك حرب ارقداشى ضابطاندن
سيروز	علمدار استبداد برصنديد

سباد ، هراستستناس ، زفير ، آستراس ؛ صناديد حكومت .
سميرامس ، باقتر يانامس ، سوريبت ، يودثك معيت قادينلرى ، براختيار قادين ، باش خادم ، سنبوت ، خدمه ، جوارى ، عسكر ، خلق ، كهنه ، رهابين ، سازنده وخوانده ورقاصه قزلر ، مستفرشه لر ، اصنام وهياكل ، پرى قزلرى ، حيوانات مقدسه ، وساردانا پالك چوجوقلرى وسراى قادينلرى .

منظر :

۱

بابل . دائرهٔ حکومت . براوطه . بلیس . آرباکس . آقین‌داراکس .

بلیس

مصائب ، بلایا ، مظالم یتر ؛
یوق اولسون اوغدّار ، اوظالم یتر !..

آرباکس

اوتوز بر ییل اولمش که حکمی روان !..

بلیس

تحمّلده پیر وجوان ناتوان !..

آرباکس

همان قصدی مظلوم اولان جانه‌در ،

بلیس

هب افعالی صاحب خروجانه‌در !..

آرباکس

هنر کسترانله وطن پروران ،
نبرد آزمایانله دانشوران ،
اذادن ، جزادن بوگالمش بودم ،
ایدر ترك دنیا ومیل عدم !..

بلیس

نه ملکه مدد رس ، نه خلقه معین ؛
بوگون بلکه خلاقه دشمن لعین !..

آرباکس

سورولسون اومبرم بلای وطن !..

بلیس

برازده اوچکسون جلای وطن !..

آقین دارا کس کولر .

بلیس

ــ بلوس ــ نامنه سویلرم که یتر ؛
اگر صاغ قالورسه بوهیئت بیتر !..

آرباکس

یارین چیقمه‌دن بر عمومی نفاق ،
ایدلسون بوگون دفعنه اتفاق !..

بلمیس

مدارج نوَرْدان علم نجوم
اولورلر بزمله شریك هجوم .
اویونجه بزه کاهنان ناگهان ،
اویار کاهنانه مهان و کهان ،
اولور خلق ایله کارمز مشترك ؛
ینه بونده لکن جسارت گرك .

آقین ینه کولر

بزه یعنی خلق ایتسه‌ده اقتدا ؛
صعوبت نمودار اولور ابتدا :
او بدبخته طاپمقده‌در لشکری ،
که اولمشدر آمالنك چاکری .
بیوك اولدیغیچون بزم عزممز ،
بیوك اولمق ایجاب ایدر رزممز .
اوغل اونده‌در ، بزده وارسه پدر ؛
بو صورتله چارپشمق ایجاب ایدر .

اومرقاته مطلوب اولان ارتقا
بوگون لاشه يغمقده‌در مطلقا .
اولور هر بيوك ايش عسيرالحصول ،
اوايشده ثبات ايلمكدر اصول .
نه‌ايشلرسه تقليدى بالاعتياد ،
صناديده ايلر عوام انقياد ،
اكابردنز بونده مادام بز ،
ايدرسه‌ك بومقصدده اقدام بز ،
ايدرسه‌ك بوعهد عظيمه وفا ،
بتون زير دستان ايدر اقتفا .
بليسم‌كه فرمانرو بابلم ،
عمومه مقابل بوگون مقبلم ،
اگرچه حقيقتده گلدانى‌يم ؛
بوملكك نگهدار بلدانى‌يم ؛
عربلرله گلدانيان هب بنم ،
شريعت بنم بونده ، مذهب بنم !..

آقين داراكس جديت متمسخرانه‌ايله

سزگمش ديمك قلب ووجدان خلق ؛
ديمك سزسكز شمدى يزدان خلق !..

آقین دارا کسه برنظر غضوبانه‌دن صکره آرباکسه دونه‌رك دوام ایله

بوگون سن که والیسی‌سك مدیانك ،
توابعله مملو دیمك هریانك ؛
نه‌دیرسین ؟.. بوتکلیفه مغبرمیسین ؟..
بوایشده بزمله برابرمیسین ؟..

آرباکس

نه یولده ثمر قابل اقتطاف ؟..

بلیس

نگاه تیقظده برانعطاف ،
شواقلیمی تنصیفه تشویق ایدر .

آرباکس

مناسبسه کیم بونده تعویق ایدر .
فقط لوحکزده نه‌در مرتسم ؟..

بلیس

ایکی شخصه دولت اولور منقسم .

آرباکس

بولکن نه‌صورتله قابل اولور ؟..

بلیس

بکا تختگه، یعنی، بابل اولور ؛
سکا نینوا اولسون حکومت یری .

آقین مزیف

که قالماز اوحالده خصومت یری !..

آرباکس دوشوندکدن صکره

بلیس، آفرین !.. مشترك تخت وتاج !..

آقین

که اوندن ایدر اتحاد انتاج !..

آرباکس

اولور یکدگر ارباکسله بلیس !..

بلیس

ایکی تخت دولت، فقط بر جلیس .

آقین دائما مزیف

ویاخود ایکی جالسه بر سریر !..

آرباكس

ایكی كللك تدبیر ایچون بر صریر !..

بلیس

ایكی سیف تدمیر ایچون برغلاف !..

ایكیسی بردن

ایكی تنده برقلب بی‌اختلاف .

« مصافحه‌ایله اوپوشورلر . آقین‌داراكس بی‌اختیار كولر. »

بلیس

آقین ، ای سن اوغلم ، نه‌دیرسین بوكا ؟..

آقین داراكس

بویغماده یوقمی غنیمت بكا ؟..

آرباكس

حكومت اولنجه بزه منتقل ،
سزه برولایت دوشر مستقل !..

آقین داراكس

دیمك ایشله‌دم بن بیوك برگناه :
یودنله تزوّج مقرّركن ، آه !..

بلیس

کشی حرّ اولونجه ، دگلدر روا
بوصورتده اولمق اسیر هوا .
وطن خدمتیله مباهی ایکن ،
نه‌لایق بوسودای وجدان شکن ؟..
دوشونکه وجودکده‌کی آب وگل ،
وطندن دیمك‌در ، هوادن‌دگل .
اولورکن وطن پرغبار کدر ،
تراب تنك طویمق ایجاب ایدر !..

اقین‌دارا کس دستبوسی‌یه چالشه‌رق

وطن خدمتیچون بوسودای عشق
دگل حائل ...

بلیس

اولدکسه شیدای عشق ،
بوعرض محبّت نه لایق بکا ؟..
قزك گوکلی اولسون موافق سکا .

بردن آرباکسه توجهله

بوامره همان ابتدا ایتملی

آرباكس

قيام ايتمك اوزره ندا ايتملى .

بلايس

بو خلقى صيانتدر افكارمز .

آرباكس

— بلوس — در بو ايشده مددكارمز .

بلايس

أوت ، خلقه امدادى قيلدق مرام .

آرباكس

ايدر خالق البتّه اول خلقى رام . [*]

كيدرلر .

[*] ياخود : اوخلقى ايدر خالق البته رام .

منظر :

۲

شب مهتاب

آقین دارا کس

الهی !.. بوطوفان ، بو آتش نه‌در ،
که برخون ناحقه لب تشنه‌در ؟..
پدر !.. بکرمستهجن فکرتك
که عفریت حامیسی‌در فترتك ؛
که اثرنده قانلر نمودار ایدر ؛
که طی ایتدیگی ارضی مردار ایدر ،
ملك سودیگمدن اوحسنامی‌در ؟..
ملکلر عجب اویله رعنامی‌در ؟..
اومعصومه‌دن احترازایت ، پدر !..
که قلبنده ـ استارطا ـ آرام ایدر :
اوقلبی قیرارسه‌ن ، دوشر افسرك ،
دوشر افسرکله برابر سرك !..

پدر !.. بيل كه رمى ايتديكك دانه‌لر ،
نم قلبمى بر اوروشده دلر !..
اونك وجهى ، اولدقجه پرتوفشان ،
وطن سينه‌سنده اولور برنشان ؛
فقط قبرى ، برزخم اولور دائمى !..

كزندكدن صكره

ايرشديرمه پايانه تكريمى ؛
نه ممكندر ، اى پير طفل اشتهار ،
بو فرتوت فكر كله‌طرد بهار ؟..
اولورمى ، هيچ ، اى والد ذى كمال ،
شو مهتابى سونديرمكه احتمال ؟..

براز صكره

صاغنده ، صولنده ، جوارىٔ بزم ،
ايدر شمدى آتلرله صحرايه عزم ؛
بوياندە هواى جبال ورياض ،
اوياندە صفاى قصور وحياض ؛
همان هرچمن بر گوزل جلوه‌گاه ،
گزنلر كنيزان شاهين نگاه . —
او آهوى شيرافكن ، اشهبسوار ،
جوارى ايچونده برر راهوار ؛

عزیمت ایدرلرکه مقصد شکار ؛
که بیکلرجه صیّاد اولور دلفکار .
یا صیّاد باقی میسین ، ای پدر ،
که دنیایی ایتمکده‌سین دربدر ؟..
امینم که تبدیلنه دولتك ،
غرضدر مجرّد سنك آلتك !..
اوبرنیش عقرب دیمك‌در ، فقط
اوررسه‌ن اولور اوز حیاتك سقط !..

توقف وتفکرله

یودث ، اویله آرایش باغ وکوه ؛
یودث ، اویله مأنوس فرّوشکوه ؛
فقط جمله‌دن گوردیکی احترام ،
پدر سایه‌سنده بوفق مرام .
دوشرسه ـ پدر ـ پادشاه ـ از قضا ،
او سلطان‌ده دوشمك ایدر اقتضا !..

تهیجله

حقیقتده سمّ اولسه‌ده شربتك ،
بوگون ، ای محبّت ، سنك نوبتك !..
کسیلمز درونمده‌کی اشتها ؛
کسیلمکده‌یم بلکه بن اژدها !..

ینه متفکر

اوبت عزم معبدده ایلر گیمی ،
اهالی اولور عزمنك آگهی ؛
طلوع ایله نجه اوقدسی وجود ،
ایدرلر صفا صف رکوع وسجود !..
قیلار برتبسمله خلقه نظر ،
که اونلرجه هرصبح اودر منتظر :
ظلام مظالمده فریاد زن ،
اوکا قارشی امّا گولر مردوزن !..

سزندکدن صکره

قوی پنجه‌ده ناتوان بر یورك .
یاتخلیص ایچون بن نه‌یاپسه‌م گرك ؟..
گوکل داءِ هجران ایله محتضر ،
اطبّا مریض وتداوی مضر !..
شفا اومدیغم کاسه لبریزسم ،
هلاکم مقرر فقط ایچمه‌سه‌م !..
سپر جانگذر ، قلعه جای ستیز ،
رها آلتی صاندیغم ، تیرتیز !..

آرامدن صکره تحزنله

دارا کس !.. نه‌دیرسین ، بوهجران نصل ؟..
اوجانانله برلکده سیران نصل ؟..
نه‌دن بویله قالدك ملول وغریب ؟..
نیجولدی اوایام عاشق فریب ؟..
هانی هرسحر ، گون طلوع ایتمه‌دن ،
سکا گون گبی عرض دیدار ایدن ؟..
برابر هانی عالم ماهتاب ؟..
اوسیر غروبه برابر شتاب ؟..
هانی آه !.. اوحسن خیابان عشق ؟..
اومونس غزال بیابان عشق ؟..
بوطوفان حسرت قوپوب ناگهان ،
پری واری اولسونمی گوزدن نهان ؟..
گوروندیرکه ، سیل سریع المرور :
گچر ، عودت ایتمز زمان سرور .
آقین !.. یادماضی ایدرسین ، نه‌دن ؟..
گلیرمی ، صانیرسین فنایه گیدن ؟..
اوتور کوشهٔ غمده عزلت کنان ؟..
نه ذکر جهان ایت ، نه فکر جنان !..

دوشونور ، آغلار ، تبدیل وضعیت ایله پرنشئه قالقه‌رق

خیالات قورمقده‌یم جانگذر ؛
یودث صاغ وَبن صاغ ، نه‌لازم‌حذر ؟..
نه‌در ، درد یوق ، فکردرمان نیچون ؟..
اولوم گلمه‌دن حسّ‌حرمان نیچون ؟..
شوده وارکه ، بر بشقه تعبیر ایله ،
اولور چاره هرکاره تدبیر ایله ،
قالنجه دکین فوتمه بررمق ،
بکا فرض‌اولان بونده محو اولمامق !..

براز صکره

بلیس برحریص ، آربا کس برحسود .
نه‌در باری بیلسه‌ك بوطغیانده سود .
مَلك مُلکه القا ایدرمش خسار ؛
نه‌لائق اونك محوینه اجتسار ؟..
وکیل امور ، اولیای عظام ،
که هرشیئه اونلر ویرر برنظام ؛
بوگون اتفاق ایله‌یوب گیتملی ،
اوبدبخته تعیین‌حد ایتملی .
بوصورت رهین اصابت ایکن ،
وَسفك دما برمصیبت ایکن ،

ایدوب خارج سوره نصب خیام ،
اونی خلعه جائزمی ایتمك قیام ؟..
نه‌دن ـ نینوا ـ صحرای جیحون اوله ؟..
قرابین فترتله مشحون اوله ؟..
شو ملکی اوتوز بر شهنشه تمام ،
بو حاله گتیرمش ایدوب اهتمام .
ـ نینوس ـ وضع دولت قیلان برولی ،
که بوندن سکز یوز سنه اوّلی ؛
او شهدن قالان مسند سلطنت ،
ایدلمك نیچون مرکز شیطنت ؟..
بردن بره
یودله بولوشمق ، بوخوش برقرار ؛..
وظیفه‌م سحر وقتی بوندن فرار !..
کیده‌جکی صره‌ده عبدالبعل ظهور ایتمکله لطیفه طرزنده
قارا گلقده بیلدم : امیرالعرب !..

عبدالبعل

یوزم چونکه یك روشنای طرب !..

آقین داراکس

ـ بلوس ـ دن دیمك گلدی الهام جنك .

عبدالبعل

ـ آقين ـ دن يالازمى ايهامجنك ؟..

آقين داراكس

مقرّرِ گورونمكده، ظنّم، سفر .

عبدالبعل

سفرله برابر، خصوصا، ظفر !..

آقين داراكس

غنيمتده لكن آقين بى‌طرف .

عبدالبعل

يودثله قاوشمقده وار برشرف .

آقين داراكس تهيجله

يودثمى ؟... نه‌دن سنجه معلوم اونام ؟..

عبدالبعل

بنمچون او در الڭ گوزل اغتنام .

آقين داراكس

يودثله سنڭ وارمى يا الفتڭ ؟..

عبدالبعل

نه کلفت ، سؤاله اولان کلفتك !..

آقین داراکس

عجب بینمزده رقابتمی وار ؟..

عبدالبعل

عجب سنده هپ برمحبتمی وار ؟..

آقین داراکس

فقط سودیگك هیچ عیارك دگل .

عبدالبعل

سنكده ، امینم ، اویارك دگل .

آقین داراکس

بوچهره اونکله تنافردەدر !..

عبدالبعل

بوخواهش او یوزدن توافردەدر !..

آقین داراکس

سیه چهره برزنجیٔ موسفید .

عبدالبعل

اومهرودن البت اولور مستفید .

آقین دارا کس

وجودنده چرکئ زهرِ دمار ،
یاسیماب ایچنده ییقانسونمی مار ؟..

عبدالبعل

اونکله نیچون ایتمه‌یم اقتران ؟..
که برلیله خوشترگلیر اختران !..

آقین دارا کس

اوقلباً بکّا نامزددر بوگون ؛
بوگوندن سزادر بن ایتسم دوگون !..

عبدالبعل

ایدرکن بوگون انتظارصفا ،
اولورسین یارین زار زارجفا !..

آقین دارا کس

امل صاف وخالص اولورسه ، قدر،
تدابیره ترفیق توفیق ایدر .

عبدالبعل

دعا بونده، بر عاشق مستمند ؛
اجابتسه معشوقه در ، نازمند .

آقین داراکس

گوکل حظّ ایدر وصلی امهال ایله ؛
فقط بحث اولنماز بو جهّال ایله !..

عبدالبعل

کیمه سایه‌زندر اونخل ظریف ،
گوررسین حلول ایتسه فصل خریف !..

آقین داراکس

حلول ایله‌مز دهره براویله فصل !..
شفقدن اوزاقدر سکا باغ وصل !..

عبدالبعل

بیوك سویله‌مه ، ای هیولای گل !..
بیوك فکر ادیدر ، بیوك سوز دگل .

آقین داراکس

ایکی قلب یکحس نه‌دن آیریلور ؟..
طبیعی ، بدندن بدن آیریلور .

عبدالبعل

بدن بنده قالسون همان، سنده روح !..

آقین دارا کس

بدندن نه سود اولسه روحاً جروح ؟..

عبدالبعل

سن اول بونده بر کوکب سرفراز ،
کچرکن سکا شعله ویرمش براز ؛
فقط بنده ایلر غروب آفتاب !..

آقین دارا کس

اوکوکبده برلکده ایلر شتاب :
اونك اوستنه نور عرفان کبی ،
سنك اوستکه برق طوفان کبی !..

ایکیسیده مخالف جهتلردن حدت وسرعتله کیدرلر .

منظر :

٣

نینوا جوارنده خرما آغاجلغی . اوزاقده بیابان . اوته‌ده ، بریده صدمهٔ تاریخ : ییقلمش آثار اعصار . مقابر . سحر . یودث . سمیرامس . باقتری یانامس . سوریبت . جواری .

سوریبت *خلوصکارانه*

شو صحرای وحشیٔ مردم فریب ،
پر بلو گذرگاهی ، دشت غریب ؛
که سودایه شدّت ویرر وحشتی ،
ـ بزی رعشه‌ناك ایتسه‌ده دهشتی ـ
سمادن گوزلدر ، دگزدن گوزل ؛
دگلدر فقط ذاتکزدن گوزل .

یودث مکدر کزینیر .

باقتری یانامس

شونی صورمه‌ده وار فقط اضطرار :
نه‌اولسه گرك موجب اغبرار ؟..
یا آثوریان شاهنك دختری ،
که فرق ثریاده‌در اختری ،

بو یولده اولورسه ملول وحزین ،
نه اولماز کنیزان خدمت گزین ؟..

یودث

بوگون شاه اولوب‌ده نه‌بولمش پدر ؟..
عمومی دگلمی سرور وکدر ؟..

زمین کوب

نم زیر پایمده افسر بسر ،
نیجه پادشهلر ، دفین سربسر !..
زماننده هب مالك بحر وبر ،
بوگون تخت وتاجیله زیر وزبر !..
شوصحرای غبرا ، شوصحن تراب ،
ویرر حس‌ایدن قلبه براضطراب !..
بوویرانه‌یه سن‌ده حیرتله باق !..
نه‌معموره‌در ؟.. چشم‌عبرتله‌باق !..
شوتنها مقابرله شهر خراب ،
گلستان بوم ، آشیان غراب ؛
بواموانه مسکن جهان هدیم ؛
خیالات‌ایله طولمش ارض قدیم ؛

زمانده مشهوردوران ایمش ؛
سماپایه برارض عمران ایمش !..
خندق کبی برطرفی کوستره‌رك ،صکره‌جه
اوشهربلندی مرور زمان
ولون بر بیوك مقبر ایتمش همان !..
او اهرام، کرسیٔ ظل عدم ؛
او آوازه‌دن بایقوش اورمقده دم !..
وحوشه تحوّل ایله ساکنان ،
فنای جهاندن شکایت کنان ،
قیلوب لیل مظلمده اعلای صوت ،
ایدر سمع فانی‌یه القای موت !..
عدم کاربانده یاخود جرس ،
اولور تاجدارانه پیغامرس !..
بتون تاجدار اولسه‌لر اقربام ،
هب اتباعه تاج ایتسه اکسا بابام ،
مقرّردر اولمق یارین دربدر !..

صکره‌جه

بوگون شاه اولوب‌ده نه بولمش پدر ؟..
یورر ، طولاشور .

باقنزی یانامس

نه‌در بیلمم اخفاده اصرارکز ،
که معلوممزدر هب اسرارکز ؟..

یودث

دوشوك ، تازه‌برقز ، حدیدوخشین ،
اسیرجنون ، طاغده تنها نشین ؛
دگل آشنا رزمه‌ده ، بزمه‌ده ،
ألی یرده حیوان گبی گزمه‌ده ؛
صانیرسین بلا سیلنك قیصراغی ،
که طیرناقلریله قازار طوپراغی ؛
صالار ، حایقرر ، وحشی بیزبان ،
قوقار هریانی عین غول بیان ؛
پریشان وعریان ، ملوث ، سقط ؛
زمانده غایتله حسنا فقط !..
گوزل یوز ، گوزل گوز ، گوزل بر آغز ؛
گوزلجه دوشوك ، اویله برقزجغز ،
بوصورتده تغییر ایدرسه قدر ،
نه صورتده انسانه تأثیر ایدر ؟..

بنم ده تجنّن ایدوب عن قریب ،
اودرلو اولور حال وشکلم غریب !..

سوریبت

ـ بلیس ـ اوغلی بر بنده گزدر سزڭ ...
او محتاج گلخنده گزدر سزڭ .

یودث

بوطوپراقده بیتمز او گلنخل تر ،
بیترسه بنم آب ودانهم بیتر !..
یازق !.. عمرم اولدی عذاب جحیم !..

سوریبت

اونی جنّت ایتمزمی بعل رحیم ؟..

یودث

یرم سجن مظلم ، یولم تنکنا ؛
طوررسهم فنادر ، کیدرسهم فنا !..
گزرکن ، طوررکن ، یادرخواب ایکن ،
أولومدر بنم قوللرمدن چکن !..
سریر حکومت بوگون مولدم ؛
حکومت قیلان ذات ایسه والدم .

فقط جای آتی‌م او بیت‌الحزن
که بابنده نفرین اولور حاقه زن !..
نه‌اولدم ملکزاده ایتمشسه بخت ؟..
یارین عرش اعلایه چیقمازکه تخت !..
گهردر سریره منقّش نقاط ،
نم اعتقادمجه صورسه‌ن ، فقط
طورر چشم حقده اونقش نگار ،
دموع یتیمانه‌دن یادگار !..
ملك طوغدم اما ، أولورکن حقیر ؛
مطَنطن أولیردم ، طوغیدم فقیر !..

سمیرامس

غنی دولت وثروته گوز دیکن
گدالر میاننده محسود ایکن ؛
تحفدرکه بعضاً‌ده برشهریار
گدای غریبی صایار بختیار . –
مُتوَجسه سودا ایله رأسکز ؛
نه‌در سویله‌یك باعث یأسکز ؟..
سزه کیم رقابتله بدنام اولور ؟..
یا کیم منکر حسن اصنام اولور ؟..

آتلدیسه اوق ، دونمز البت گری ؟..
سزی کیم گورردە سەور دیگری ؟..

یەدث

مؤثر دگلدر تمنی بیلە .

سمیرامس

اولور امره تابع تأنی ایلە .

سوریته دونەرك

گیدوب سویلە ، گلسون شوسازندەلر !..

سوریت گیدرکن لطیفه ایلە

نیاز ایستەمز هیچ اونازندەلر !..

سمیرامس

کدر ، ایتمك ایسترسه گز اعتیاد ،
طرب مجلسندە بولور ازدیاد .
سەور جمع اضدادی خلاق کون ؛
تلونلیدر همده اخلاق کون .
ایصنمق گرك سرد وگرمه بشر ؛
بواضدادە یعنی آلشمق دوشر .

بوگون گل ، یارین بَرْفلرسرپەرك ، [*]
مهوّس جهان کیفلنمك گرك !..

سازنده وخواننده ورقاصه قزلر کلوب رقص ایله برابر آتیده‌کی منظومه اوقونور .

ساز ورقص

گوڭلدن ترنّم ایدرکن نهانی ،
گلیر رقصه‌دیده مده عکس جمالك .
صوسارسه‌م ، گلیر کریهٔ ناگهانی ،
اولوب منعکس نغمهٔ بی‌همالك .

سکوت ورقص

بری رقص ایدر اولسه بزم نغمده ،
سنی ایسترم انده سازگله دمساز .
تمنّای رقصکسه ، هنگام غمده ،
تکرّر قیلار نغمه ساز اولسه برساز .

ساز ورقص

تجرّدده جمعیّتمدك ، بوگون شو
بیابان قدر بی‌کس اول بزم زندان .
سیه زلفه بند ایتدیگك عهده قارشو
صحاری‌یی ایتدك بومجنونه زندان !..

---

[*] مصراع اولك اصلی – گل وگرد وبرف وشررمسرپەرك – ایدی . ایکنجی مصراعده ایسه – جهان – یرینه – بعل – دیمك‌ده . اولورکه آتوریلرك معبودیدر .

سکوت ورقص

بوحالم نه ، صورمزمیسین هیچ آظالم !؟..
بنی خاکسار ایتدی طوفان حسرت !..
ینه صورمه ، اوگرنمه ، زیرا بوحالم ،
گوررسه‌ن‌اولور سنجه بادیٔ نفرت !..

ساز ورقص

یودث هیئت مغنیه‌یی اسکات ایله

صوسوك !.. اگلانشلدی غرض عاقبت .

کیرن سوریبته

بنمچونمی یاپدك بونی ، سوریبت ؟..
صفایاب اوله آلدیغم نشئه‌دن ،
بوطوطیلری کیمسه گویا ایدن !..

کیزلی بکا ایدر .

سوریبت

دوشورمش یره بر گوگرجین دمین ،
بوده بلکه بر نغمهٔ نوزمین .

آلنده بر یاپراقله کوله‌رك تقرب ایتدیکی یودث یاپراغی آلوب اوقویه‌رق [*]

« مساعدمی بیلمم بوگا اخترم :

[*] اوتاریخده کاغد یرینه یاپراق استعمال اولندیغی کبی خطوطده برطاقم اشکالدن عبارت ایدی .

سزگله براز حسبحال ایسترم . »
« دراکس »

یودث متهیج

ظهورات نا گهظهور !..

کنزینه‌رك

غریب انقلاب‌سنین وشهور !..

قزلره

یانمده اولانلر چکلسون همان .

سوزیت کولەرك

یا محروم ایدلمك نیچون محرمان ؟..
گچیرمك ایچونمی دم‌وصلتی
کبوتردمانه ؟..

یودث

گوکل‌علتی !..

هرکس کیدر . یودثله سمیرامس قالور .

سمیرامس

تلاشی فقط ترك ایدك ابتدا .

یودث

نه لازم بو تعیین مسلك ؟..

آنماچلرك ایچنده واوزاقده آقین داراكسی كورمسیله

خدا !..

برشجره الكا ایدر وبراشارتله سمیرامسی‌ده كوندرر.

آقین داراكس كلیركن

بیاض البسه‌یله نه خوش برخیال ..

تقربله

سحر وقتی بر یادگار لیال !..

بوسبتون یاقلاشدقدن صكره

یودث !.. سنمی‌سین گوردیگم معجزه ؟..
اولوب ظاهر ، اظهار قیل عاجزه !..

یودث منفعل

آقین !.. بن خلوص وریا ایسته‌مم !..
گونشسه‌ن‌ده سندن ضیا ایسته‌مم !..

كیتدكجه یوموشاق

سنی ایسترم سندن انجق بوگون !..

مصافحه ایله

دیلرسه‌ن حیا ایت ، دیلرسه‌ن اوگون !..

آقینی برطرفه اقعاد ایله

اوتور !..

سندكى برطرفه اوطورورلر .

سن گوگرجين ، بوموقع كمين .

آقين داراكس

كمينلر بتون بويله اولسه امين !..

يودث

بكايسه گلستانلر اولدى قفس ؛
صباحك دم اوّلى صوك نفس .
حزين شى !..

آقين داراكس

فقط آغلايورسين ؟..

يودث كريه ايله

حاير !..

نه ممكن بو ، خندان ايكن طاغ ، باير ؟..
گولركن شو آنده بتون كائنات ،
بن آغلارمى يم ؟..

آقين داراكس

يودثك يوزينه تعميق نكاه ايله

مطلع بيّنات !..

یودث

داراکس !.. فرار ایتسه‌ك اولمازمی بز ؟..
بوگون چونکه برآتده بز راکبز .

آقین داراکس

یامیدان حربه واررسه رهك ؟..
نی سن اودریای مستکرهك
میاننده غلطیده گورسه‌ن اگر ؟..

یودث

اولوردم اودهشتله جان وجگر !..
آغوش برآغوش
فقط آغلایورسین .

آقین داراکس

هوا پك صیجاق !..
کوزلرینك یاشنی سیله‌رك
بتون کائناتی یاقار براوجاق ...
باشم قرص خورشیده گیرمش گبی !..
طالغین
نه گورمکده‌یم ؟.. بر پری مو کبی ،

سماده مهیّای حرب وسفر ...
بری ، او کلرنده دلیل ظفر ؛
گتیرمکده برتاج نصرت سکا !..

یودث

نه‌لر سویله‌یورسین ، آقین، سن بکا ؟..

آقین دارا کس غایت محزون

لسان محبتده طرز نوین .

یودث

براز گول ، دارا کس ، براز گول ، سه‌وین؛
آچلسون گل طلعتك عالمه .

آقین دارا کس

آچلمقده‌یم ، گل قیاس ایله‌مه ؛
آچلمقده‌یم شرحه‌لردن بتر !..

یودث

ینه گوزلرك عینی نسرین تر ؛
یوزك یاپمه بر گل گبی ، دَرسبو .
طبیعی دگل ، یاپمه برخنده بو !..

آقين داراكس

او طوپراقده اولسه طبيعى گولر !..

يودث

نەلر سويلەيورسين بوگون سن نەلر !..

آقين داراكس جبر نفس ايله

بنى يوق قياس ايلەيك شمديلك ؛
آقين براصيل‌وطن ، سز ملك !..

يودث

نەاغرب مددرس ، بودهشت‌رسان ،
نه بارد تواضع ، نه رسمى لسان !..

صكره‌جه

وصالـكلەده بن سويمز ايسم ،
نەوارمش گوزم اولسه مجراى سم ؟..
بنى سن‌ده ايتمز ايسەن دركنار ،
نەوارمش يرم اولسه درياى نار ؟..
ملكدن‌ده انسان گوررسه كدر ،
نه مخلوق ايله دفع اكدار ايدر ؟..

يودث سندن ايتمزسه كسب سرور ،
كيمه استناداً كتيرسون غرور ؟..
اگر تاج ايچونسه بوتعظيمى مشق ،
سزاوارحرمت گورلمزمى، عشق ؟..
بوگون تاجلر عشقى تقديس ايدر .

كزندكدن صكره

بوسودا باشمله برابر گيدر ؛ [*]
شوافسركه حرمت گورر بى شمار ،
فقط براوروشده اولور تارمار !..

باشنده كى الماسلى تاجى شدتله يره چارپوب قيرار . آقين بونى كورمامك ايچون اللريله يوزينى اورتر . بر ايكى دقيقه تهيج وسكوت .

آقين داراكس

آغير سويله‌دمسه قيرلمه بوكا .

تقوبله

حميّت كه عشق وطندر ، اوكا
بتون عشقلر پايمال اوللى !..

دها تقربله

جمالك سنك ذى كمال اوللى .

توقفدن صكره

[*] ـ باشمله ـ يرينه ـ سرمله ـ

زمان جنون ایتدی ارتق گذر ؛
بنم شمدی عقلمدن ایت سن حذر .
محبّتده اولمق ایچون سرفراز ،
وظائف شناس اول ، بلا احتراز .
خطادر اومقصدده اولمق مصر
که اذواقی نفسه اوله منحصر .

یودث

مجازاتی داعی مناهی نه‌در ؟..
یا بیلمزمیسین بیگناهی نه‌در ؟..
هلا کمسه قصدك صاچمدر رَسَن ؛
حضور گذه‌یم ؛ اشته بن ، اشته سن !..
دیلر آص ، دیلر بوغ ، دیلر کس بنی ؛
گورر صوچلی البتّه هر کس بنی !..
بتون کائناته اولور منفهم ،
که سن مدّعیسه‌ن بنم متّهم !..
همان فعل اعدامه قیل ابتدار ،
که قاتل ده اولسه‌ك ، بنم جنحه‌دار !..

آقین داراکس ، قلباً آغلادیغی شمائلندن حس اولنور برحالده ، یودثك یاننه گیدوب ، تعظیم ایله قولندن طوته‌رق ، برطرفده قیام ویا قعوده موفق اولدقدنصکره مغبر ومتردد ومتحیر مخاطبه‌سنه بروجه آتی خطاب ایدر :

آقین داراکس

آچلسون گوزك ، انتباه !.. انتباه !..
اولور چونکه غفلتله حالك تباه !..
سمادن نزول ایتمیور مائده ؛
تعاونده در دائما فائده .
نه مقدار ایسه فرد ذی اقتدار ،
هب افراده اولمق گرکدر مدار .
ملکلرده مقصدلر اولمق گرك ،
که نفعنده اولسون جهان مشترك .
بوگون تاجورسین ، وطن پرور اول ؛
وطن پرور اولمقده‌ده سرور اول .
سنکدر زنان ممالك بوگون ؛
که اول زمره‌دنسین کذلك بوگون .
او نسوانه سنسین معین وظهیر ،
که (سلطان) دیه نام وگنیه‌ك شهیر .
نسا نامنه سن‌ده بالاعتنا ،
ملوکانه مکتبلر ایتدیر بنا ؛
او مکتبلره عزم ایدوب گاه گاه ،
که تشویق اولور ایله‌سه‌ن برنگاه ؛

تلامیذی شادایله ، سویلت ، ده نه ؛
سکا هم نینه ، هم ده سلطان دینه .
اوکا برده بر مخرج ایجاب ایدر ،
که اکمال تحصیل ایدنلر گیدر ؛
که اندن گیرر خدمت دولته
قادینلرکه غایت آجیر ملته ؛
سمایه گیدن یوللرك اسامی
قادینلرکه تزیین ایدر عالمی .
سرایکده ، ای ذات فرخ نژاد ،
زوائد نه وارسه اولونسون مزاد .
جواری بیچاره وار بی حساب ،
که ایتمش سنك بابکه انتساب ؛
که بزم جماله تجمل ویرر ،
که اهل کماله تأمل ویرر .
لزومی نه‌در ، ای نکو بخت حسن ،
که - نسین بوگون مالك تخت حسن ؟ .
بوگون ملتك جانیسین ، قیل حذر ،
که آه اسافل اولور جانکذر .

قيلان زير دستانى خاكسار ،
دوشر زير پايه ، آلوب انكسار .
قاپوكده كنيزان بتون دربدر ؛
همان جمله‌سى وقف يأس وكدر .
اسار حياتى گوروب جانخراش ،
اولورلر نهايت اسير فراش .
مكدر برى ، ياد خويشان ايدر ؛
پريشان اولور ، هم پريشان ايدر .
برى ، زخمى ناقابل التيام ،
دوشر خاكه ، محشرده ايتمز قيام ،
اوزاقدن باقوب سروقامتلره ،
آقارجوى اشكى قيامتلره !..
قو ، سايه‌كده آزاده سر هر برى ،
اوله حسن اخلاقككك مخبرى .
نه موجب تجمّل ؟.. نه‌در احتشام ؟..
صباحك بوحالتله اولمازمى شام ؟..
ديلرسه‌ن سرير تسلطنده يات ،
اولور موتى منتج منام حيات !..

دیلر دینسز اولسون دیلر دیندار ،
مریضه طبیب اول ، فقیره مدار .
او ایتام ایچون که تسئّل کنان ،
گزر یولده ، محتاج یکپاره نان ؛
بیوك بر عمارت ایدرسین کشاد ،
اولور روح ملّت بو صورتله شاد .
علیله قادینلر ایچون ، هکذا ،
که هر بر نفسده چکر بر اذا ؛
مخصّص قیلارسین بر آرامگاه ،
که تنویر ایدرسین گیدوب گاه گاه .
جواری ویررمش گلستانه شوق ؛
ایدك اونلری سز دبستانه سوق ؛
که مکتبده اونلر تحیّز ایدر ،
ترقّی ، تفیّض ، تمیّز ایدر ؛
اولور حیّز معرفت واصلی ،
بو عالم نه‌در اوگره‌نور حاصلی .—
یاایتمزسه نشر معارف کبار ،
نصل علمه ایلر صغار اعتبار ؟..

ملكْ والدكسه ، وطن مادركْ ؛
وطنده اولانلرسه هب دادركْ .
ملك فوت اولورسه ، گلير ديگرى ،
كه قالماز تحكمده اوندن گرى ؛
كه البت اولور حاكم نيك وبد

صكره‌جه

وطن گيتسه اما گيدر تاابد ،
كه جنتده اولماز اوكا جانشين :..

صكره‌جه

بنى عفو ايت ، اولدمسه آز چوق خشين ،
وايتدمسه اهمال حسن وجمال .
ملكزاده‌سين ، شبهه يوق . احتمال
كه عصيان صانيرسين بوايهامى ،
فقط شخصكه صانمه اتهامى .
خصوصا بنم صانمه يوق تهمتم ،
كه هر كس گبى بنده بى همتم ؛
كه متبوع اولورسه اگر متهم ،
توابع اوتهمتده‌در منفهم .
پاشاه اولسه بالفرض اشر سباع .
نه اولماز ايدنلر اوكا اتباع ؟..

نفوذ پدرله نفوذ ملك ،
سنی بشقه یولده ایدرمنسلك ؛
اوکا شمدیلك ایتمه هیچ اعتراز
که کسر نفوذه ویرلدی قرار !..

یودث بردن بره

غرض اکلاشلدی !..

آقین دارا کس تعقیب عاشقانه ایله

یودث ! . هب خیال .

یودث

سنکله دکل غیری اهل وعیال ،
فقط دشمن اولمق امید ایتملی .
دوشرکبی برطرفه
نه امید ! ماتملرك اکملی ؛
نه امید !.. اشکنجه‌لردن بتر !..

آقین مضطرب

چیق ،ای جان ، بوطوپراقدن آرتق یتر !..
امین اول ، یودث ، سوزلرم هپ یالان .
سنك عاشقکدر یانکده اولان !..

دمنجك او بر شخص ایدی ، نابکار ،
كه خورشیدی ایستردی ایتمك شكار .
اونك یوق بكا هیچ ده بر نسبتی ؛
خیالت قیاس ایت سن اونكبتی .

زمین مفتونیتده

گلیر قارشومه ، نرده ایتسه‌م سجود ،
یودث دیرلر اول آسمانی وجود !..
اوزوندر دگر گیسوانی یره .
طراوت ویرر حسن وآنی یره .
سما آندیرر چشمنی گاه گاه ،
كه اوندن ده بالاتر ایلر نگاه .
یوزی وقفه گاه تجلای فكر ،
ایدر سوی باری‌یه اعلای فكر !..

صكره‌جه

فرشته‌م وجودك ، بنم پیكرك ،
بنم عاشقك ، عابدك ، چاكرك !..
گونشسین كه بن ماهكم دائما ،
بوكا شاهد اولسون نجوم سما !..

یان یانه و بر برلرینی طوتار كبی یورویه‌رك

يودث

بنم قائمه گيرمك انسان ايچون ،
ثوابه گيرشدر ؛ گير احسان ايچون !..

آقين دارا كس

گنه وار حياتمده دنيا قدر ،
ثوابه گير ، أولدورده ، احيا قدر !..

يودث

سن اول قابض روح زارم بنم !..

آقين دارا كس

سن اول روح بخش مزارم بنم !..

يودث

هيچ اولمازسه قبرم بولور اشتهار ؛

آقين دارا كس

هيچ اولمازسه،خاكم گورور بر بهار !..

يودث

بقا بويله اولمازدى ظلمت نما !..

آقین داراکس

او گون خنده ایلردی روی سما !..

یودث

نی رد ایله جانمی ایت قبول !..

آقین داراکس

شو بیك درلو هجرانه بر چاره بول !..

یودث

یا محو اولماسون ، رحم ایدك ، عائلهم ؛
یا أولدور بنی ، محو اوله غائلهم !..

آقین داراکس

قیزارسونمی ، ایواه !.. روی وطن ؟..

یودث

نم سن قائمله بویانده اوطان !..

آقین داراکس

تحمّل ! تحمّل نه ممکن بوکا ؟..
تحمّل گرك ، آه ، لكن بوكا !..

آقين داراكس بو سوزلرى حايقره‌رق سويله‌يوب چلغين برحالده كيدر . يودث ايسه آقينك آغوشندن قوپمش دنيله‌جك درجه‌ده شديد برتأثرله‌دوشر . تلاش ايله سميرامس ، باقترى يانامس ، سوريبت ودها برقاچ كنيز وساره كلور .

بونلردن بعضلرى

نه اولدى ؟.. نه اولدق.. ؟ امان لطف ايدڭ !..

يودث

گيدڭ !.. كيمسه‌يى ايسته‌مم !.. هپ گيدڭ

سميرامس

نه ايسترسڭزكه

يودث

سكوت ايسترم !..

أليله تباعد امرى ويرمكه هپ كيدرلرسه‌ده سميرامس قالور . يودث‌شدتله آغلامغه باشلار .

آغاجدن برصدا خود بخود

نم بارى گولسون سياه اخترم !..

سميرامس

بوبر طوغرى سوزدر : غموم وعلل
ويرر قلبه ضعف وشعوره خلل ؟

فرحدر ویرن فکره ، دیرلر ، صفا ،
کدرلردن انسانه گلمز وفا . —
نه‌دندر مکدّر فقط عاقلان ،
وهب صافلردر صفایاب اولان ؟..

یودثه تقربله

بیلیرسین که چوق صادقم بن سکا .

آغاجده‌کی خود بخود

مرامك نه‌در ؟.. سن‌ده بیلمزسین آ ..

سمیرامس

حضورکده چوق یوقسه‌ده خدمتم ،
غیابکده واردر براز همتم .

یودث تهدیدلی براشارتله سمیرامسك چکلمه‌سنی امر ایدر . سمیرامس یخه اشارتله ، فقط یأس ایله کیده‌جکنی آکلاتمق ایستر .

آغاجده‌کی دائما کندیکندینه

نه‌خوش منزل ایتمش اوماه انتخاب !..
قولم اولسه اولمازمی بالین خواب ؟..

سمیرامس

دیلر منتهی اول ، دیلر مبتدی ؛
دیلر مرتد اولسون دیلر مهتدی ؛

او قلبه نظر قیل‌که شادان دگل ،
اونك صاحبی چونکه نادان دگل .

آغاجده‌کی هب قلبی

جهنملك !.. الویردی حکمتلرك ؛
سکوتکدر اعلاسی همتلرك :
یقیل !.. اولمه حائل ملاقاتمه ؛
بوگون صاحب اولدم بن اوقاتمه !..

سمیرامس یواش یواش چکلیر ، یودث کندندن کچر . عبدالبعل آغاجدن اینر .

عبدالبعل یواش سسله

وظیفه‌م بوموقعده ، بی اشتباه ،
غنیمت پرستانه بر انتباه . —

یودثه توجهله

بنم آمر فرقهٔ اختلال ؛
سکا گلمسون هیچ اویوزدن ملال .

یودث یاتدیغی یرده اویور کبی

سنی غفلةً سودم ، ایواه !.. بن ؛
نه آلچقمشم آه بن !.. واه بن !..

عبدالبعل

محل !.. سن بنی صایدك اغیاردن
بڭا ایتدیگك جوری گور یاردن !..
ایدرکن زماننده عرض جمال ،
بوگون ایلر اولدك بنی پایمال !..
قیلوب عهد پیریده کسب شباب ؛
سڭا قصّه سویلر ایدم باب باب .
بو اقبالی چوق گوردی بخت حسود ؛
گوزل دملرم گچدی گیتدی نه‌سود ! .
یوزمده گورونمکله سیمای عشق ،
سوزمده بولنمقله ایمای عشق ؛
دگلمش که حسنك گبی خلقتك ،
بو حال اولمادی جالب دقّتك .
بنی طرده سوق ایله‌دك حاجبی ؛
بوگون دربدرسه‌م بودر موجبی .
رقیبم بڭا گرچه اولدی خلف ،
قریباً اونی ایلرم بن تلف !..

يودث

سسك‌ده دگشمش ... نه اولدك ، آقين ؟..

عبدالبعل

يقيناً طانيرسين ، گليرسه‌م ياقين .

يودث دهشتله قيام ايده‌رك

بعل ! . . . [*]

عبدالبعل

ويرديگك صادقم خائنه !..

يودث قلبي

سياه اژدها شاهه قالقمش ينه !..

عبدالبعل متواضع

زيارتله ويرمسه شايد صداع ،
مرادم سزگله فقط بر وداع .

يودث بارد

أوت ... رسم معتادي تحريفكز :

[*] بو - بعل - نداسی ايله يودثك هم معبودينی ، هم ده مخاطبنی مرام ايتديكی آكلاشيلور .

براز نابهنگام تشریفکز .
وداع ایتمك اوزره قلنمش خرام ،
نه دریا وداع ایلمکدن مرام ؟..

عبدالبعل

عزیمتکه بادیسی معلومکز :
ایماکارانه
بتون ظالم ارکان مظلومکز .

یودث

ایشتدم ، أوت ، برغریب اتّفاق .
یاپلمش بتون خلقه فکر نفاق .
سزكده او عاصیلر احبابکز ؛ [*]
امینم ، مهیّادر اسبابکز .

عبدالبعل

أوت ، بن‌ده یغمایه دعوتلی‌یم ؛
خبر ویردیلر ؛ چونکه قوّتلی‌یم .
فقط تحت امرمده‌کی عسکرك ،
تصادم گونی هرایکی لشکرك ،

[*] ـ احباب ـ غلط مشهور ومستعمل .

میسّر اولور التحاقی سزه .

(ها صراحتله)

ویرردم اوگون او حقّی سزه ؛

یودث

داراکس علیهنده‌می ؟.. ایسته‌مم .

ایدك سز بو ایشده دریغ همم .

عبدالبعل

فقط معطیٔ روز گز شهریار ،

ایدر ، منخلع اولسه ، ترك دیار .

یودث (متکدر)

أوت ، بلکه‌ده ترك دنیا ایدر .

(بردن بره ملهم کبی)

داراکس بزی لکن احیا ایدر !..

عبدالبعل

داراکس‌ده شورشجیلردن بری ،

که جدّی بلیس آمر مجبری .

یودث

دگل مقتضی بزجه تبشیر گز .

قیرىقدر بوغوغاده شمشیر گز !..

عبدالبعل متهور

صيانتدى انجق سنزى آرزوم ؛
ياشمشيرمى كسره وارمى لزوم ؟..
دكلدى بو تحقير معتادكز ؛
ديمك اويله اوكرتمش استادكز !..
نى غيرى تابع بيلك كيفمه ؛
كه ناموسمى ويردكز سيفمه !..

يودث

بوكون كه اونى محوه جاهدسكز ،
الك آز نفسكزله مجاهدسكز .

عبدالبعل

يولمده بنم غيرى يوق حائلم !..

يودث

وقوعات آتى يه بن قائلم !..

عبدالبعل

بو دوران اجلال اولور منقلب !..

يودث متحكمانه

گيدك ، صبرمز اولمادن منسلب !..

عبدالبعل

محل يوق سكا شمدى يالوارمه‌يه ؛
اوگون سن گليرسين بكا وارمه‌يه !..

يودث

گوگنمكده‌سين غالبا قوته ،
گوگنمه فقط گورديگك خلوته !..

عبدالبعل

اوگون حالكه آغلانور ، بى ريا !..

يودث

گولونج اولماملق وارمى امكانى يا ؟..

عبدالبعل بى اختيار يودثه صولتله

فقط !...

يودث حايفره‌رق

گل !..

جوارى وسائره شتاب وبعل رجوع ايدر .

عبدالبعل

.... قیرلسون یدِ التماس؛

یارین مطلقا تیغم ایلر تماس!..

حدت وسرعتله کیدر . بتون قالانلر خنده ناك تمسخر اولور .

منظر :

٤

نینوا . رئیس الکهنه ـ ساشان ـ ك دائرۀ دیرنده طولانی وجسیم بر دیوان . خارادن دیوارلر . بودیوارلرك اوزرنده طاش وآلتوندن اویمه اولەرق آثوریالیـلرجه الك بیوك معبـود اولان بعلك منفرداً و ـ می لیدار ـ نام معبودەنك بر ارسـلانه راکبا و ـ سـقارطارتا ـ و ـ روسداسدا ـ و ـ نسرون ـ نامندەکی آلهلرك قارتال باشی وقارتال غاغەسیله قاناتلی انسان شکلندەکی هیکللری مجتمعاً وحیوانات پرستیدەدن انسان باشـلی بوغه وقاناتلی بوغه وآت وانسان باشلی وانسان کوکسلی بالق تصویرات مجسمەسی و ـ استارطا ـ نام الهۀ حسنك تصویری ودیوانك جهات اربعەسنده اصنام واوثان هیاکلی متفرقاً منظور اولدیغی کبی فیل دیشندن مصنوع و مصنع ایکی معظم سریرك بریسـنده پرنیان زرین ایله متلبس و ألنده الماسـلی عصـا ایله متحکم رئیس الکهان ساشانك ودیکرنده بلنده الماسـلی کمر وخنجر وصرتـنـده بر خلعت سرخ ایله سـاردانا پالك اوطوردیغی وبر طرفده سـاردانا پالك معیتندەکی قالقانلی وبالطەلی مبارزلرله دیکر طرفده ساشان معیتنه مأمور دکنکلی وطوپوزلی منجم وکاهنلرك صف بسته طوردقلری کوریلور . دیوانخانەیه ضیا سقفدن عکس ایدرکه اوزمانك مسـکنلرنده بوکون اولدیغی کبی پنجره موجود اولمدیغندن اولسـه کرکدر .

ساردانا پال . ساشان . کاهنلر . مبارزلر . اصنام وهیاکل .

ساردانا پال

أوت ، داخل پردۀ آسمان
سز کچون نمایان ایمش هرزمان ؛
وایمش کبی هاتفی مستشار .
بوکون ایلەمش صیتکز انتشار .

تجمله بر شهرت کاذبه ؛
او اولمش بوگون سزده بر جاذبه .
یا پرخشم اولوب خالق ذوالجلال ،
بوگون مملکتده اولان اختلال ؛
بلیس اربا کسله ایدوب اتحاد .
خروج ایله‌مکلر احاد احاد ؛
نه‌دن اولمادی سزجه ظاهر عجب ؟..

استهزا ایله

دکلمیدی هاتف مظاهر عجب ؟..

ساشان

نه وارمش ؟.. بوعصیان‌ده عصیانمی‌در ؟..
بونی قاله آلمق‌ده شایانمی‌در ؟..
مسلم سنك قدرتك ، قوتك .
یانار طاغلری سوندیرر سطوتك !..
ویرر ارضه قهرك سنك ارتعاش !..

سارداناپال

نه عقل معاد ونه عقل معاش ،
نه بخت مساعد نه رأی رزین ،
نه‌ده قوتم کار ایدر بعدازین !..

بنم ، جمله گزردن مقدّم طویان
که یوز بیگدن افزون ایمش عاصیان !..

ساشان

جنود عدو اولسه‌ده بی شمار ،
بز ایتدك تفأل اولور تارمار !..

ساردانا پال

قایلمام ، ساشان ، آرتق اغفالکه ؛
بو گون لعنت اولسون سنك فالکه !..

ساشان سریرنده قیام ایله متهوراً

بن امّ النجومم ، معظّم ساشان ،
یرم آسمان ، عسکرم کهکشان !..

ساردانا پال کذلك حدتله تختنده قیام ایده‌رك

بن ابن الزمانم ، بو ساردانا پال ،
بنم چینه خاقان وهنده چپال !..

ساشان

بیلیرسین که نیم اولدی شمدی اونام ؛
بنم ، مملکتده مطاع انام ؛
صنم جانبندن مؤکل گبی !..

سارداناپال افراد معیتنه

نه طورمشسکز سزده هیکل گبی ؟..

قیرلسون شو انف رعونت !..

ساشان

یواش !..

بودر اشته میدان ، دیلرسه‌ن صاواش!..

سارداناپال متردد معیتنه خنجرله اشارت ایده‌رك

ازیلسون ، آصلسون شوهرزه‌درای !..

ساشان اصنام وهیاکله عصاسیله امر ویره‌رك

ییقلسون ، یاقلسون ، یوق اولسون سرای !..

سارداناپالك معیتی ساشانه هجوم ایچون تردد اوزره ایکن اصوات مهیبه ایشیدیلر . بتلر ، هیکللر حرکت ایتمکه باشلار . سارداناپاله واتباعنه دهشت کلیر . ــ ساشان آواز بلند ایله ــ سقارنی ــ ستاوطا ــ بلوس ــ میلیدا ــ سقارطارتا ــ روسداسدا ــ لیما ــ بودا اسملرینی تعداد ایتمسیله حیوانات وتصویرات سائره دخی یورویه‌رك سارداناپاله توجه وتقرب ایتدکارندن هرکس رعشه‌لرله یرلره قاپانوب سارداناپالده کندینی تختدن آشاغی آتار . [*]

ساشان

سکا جانیلرسه ایدن اتباع ؛

---

[*] اصنامك حرکتلری ایچلرنده کیزله‌نن رهبان واسطه‌سیله اولدیغی . ع . ح .

بکا جسم بیروحلردر تباع !..

سارداناپال قوللری یرده ساشانه طوغری یورومکه باشلار .

سکا ویرسه مخلوقلر بروجود ؛
بکا بونده خالقلر ایلر سجود !..
نه مقدار ایمش بنده گور اقتدار ،
همان سجده‌لرقیل سن ای تاجدار !..

سارداناپال زمین بوس

آمان توبه اولسون !.. معظم ساشان !..

ساشان

بنمله پریشان اولور اوغراشان ،

اصنام وهیاکلی اشارت متعظمانه ایله یرلرینه اعاده ایده‌رك

بنم تحت حکممده‌در نه طباق !..
اینانمازایسه‌ن بردها دون‌ده باق !..
اولورسه‌م اگر کوکاره پیك ران ،
نمایان اولور هب نهان پیکران !..
فرحده بولنسه‌م گروه سروش
ایتر بزم رقصه خروشا خروش .
غضبناك اولورسه‌م ، معاذالرحیم ،
بورور زیر وبالایی دودجحیم .

سارداناپال

فرحده بولك ، ای شه عالمین ،
که برشاه بیچاره اولسون امین !..
بزی یاقمه پرخشم اولوب نار ایله !..

ساشان کیزلیجه

گلیرسه گلیرنشئه دینار ایله ،
ثمنخانه‌یه گیتملی سیم وزر .

سارداناپال مبارزلره دونه‌رك

پك اعلا !..

ساشان

فقط شمدی هرکس سزر
نهانی گرك بویله برتقدمه ؛
نه مخدومه ظاهر، نه‌ده خادمه .

سارداناپال

پریلر ، آمان ، رقصه گلسون براز !..

ساشان

یماندر صوکك ایتسه‌ن افشای راز .

متعاقباً سقفدن كوزوكن آسمان وياخود آسمانيلره اشارتلر ايدرك ،

ترانوس !.. سميروس !.. تمسترمه‌موس !..
سرستانيوس !.. نستروستر !.. نموس !..

اسملرینی یاد ایتمسیله باشلری چیچکلی و صاچلری طوپوقلرینه قدر واران پرند نیلکون وسمن رنك ایله نیم پوشیده وزرین قانادلی پری قزلری ظهور ایدرك بونلردن ایکیسی رئیس الکهنه ساشانك باش اوجنده مروحه جنبان وایکیسی ساق سربرده ودیکر ایکیسی مجمر عطریات وابخره ایله قائم ونکهبان اولوب بری دخی آلتون طاس ایله دیکر بر قزك مرصع برتپسی ایچنه واالنده طوتدیغی التون سبودن باده طولدیروب دست کهانتنه صونارکه ساشان بونی وقار وعظمتله ایچدکدن صکره ساردانابالە تصدق یولنده اسرا واهدا وساردانابال‌ده رعشهٔ هراس ایله تغدی‌یه ابتدا ایتدیکی صره‌ده موسیقی پریلری برکناره دیزیلوب ایچلرندن بریسی عریان وخندان برصبی‌یی قوجاغنده طوتدیغی حالده عرقریز حجاب واضطراب اوله‌رق میانه‌کیر سازندکان وقزلردن بر قسمی‌ده چالغی‌یه کاه توفیق نوا وکاه رقصان وافتان وخیزان وفقط تمسخر کنان بروجه آتی غزلخوان اولورلر : [*]

پری قزلری — موسیقی ورقص ایله برابر هب برآغزدن

پسند ایتمدم بن جهانی اینان‌که !..
نه غافل پسند ایله‌ین سا کنان‌که !..
خصوصا بودنیایی باقی صانان‌که ،
گوزوکمز اوکا گلستان جنان‌که !..

جنانی کوررسین جهاندن اوصان‌که !..
نه‌دیرسین ، بوعالمده عالم‌می صانکه ؟..

---

[*] او تاریخلرده عشقك بر طفل معصوم اوله‌رق تمثیل ایدلدیکی مروی اولدیغی کبی باده‌دخی موجود دکل ایسه‌ده بوتاریخ ناشناسلقده بأس کورلمدی . ع . ح .

جهان بی‌بقادر ، آقاردش ، دها نه ؟..
بو یتمزمی اکراه ایچون بر بهانه ؟..
شاشلمازمی بیلمم اوغافل شهانه
که حکم ایتمك ایستر بوفانی جهانه ؟..

جنانی گوررسین ، جهاندن اوصان که !..
نه دیرسین بوعالمده عالمی صانکه ؟..

موسیقی طورارق سکوت ایله رقص ایتدکدن صکره اولکی حاله دوام ایله

گیدر ، قائل اولماز او امر محاله ،
گلیر صانکه دنیاده شدّ رحاله ؛
ثبات ایستدکجه ، نه دیرسین بوحاله ؟..
اولور آدم اوغلی قریب ارتحاله !..

جنانی گوررسین ، جهاندن اوصان که !..
نه دیرسین بوعالمده عالمی صانکه ؟..

وجودی سراپا علودن سرشته ؛
دوکولمش صاچی دوشنه رشته‌رشته ؛
درآغوش قیلمش اونی برفرشته ؛
جهان حاکمی برصبی‌جکدر اشته !..

جنانی گوررسین ، جهاندن اوصانکه !..
نه‌دیرسین بوعالمده عالمی صانکه ؟..

سم آلوده برمیوه‌در که محبّت
گوزل برنهاله ایدر عرض نسبت ؛
فقط صکره ظاهر اولور زهری البت ؛
محبّت‌ده بونده دیمك برمصیبت !..
جنانی گوررسین ، جهاندن اوصان که !..
نه دیرسین بوعالم‌ده عالمی صانکه ؟..
نه بولدق جهانه گلوب ناگهانی ؟..
حکومتده گوردك نیجه گمرهانی ؛
که قانلرله تلویث ایدوب بوجهانی ،
تفخّر قیلار آشکار ونهانی !..
جنانی گوررسین ، جهاندن اوصان که !..
نه دیرسین بوعالم‌ده عالمی صانکه ؟..

ینه سکوت ایله رقصدن صکره هپسی سارداناپاله توجه ایدرك

اگر پادشهسه‌ن هر آدمدن اقدم ،
بری وارکه سندن قدیم ومقدّم ؛
حکومتده اولدقجه یاد ایت دمادم
که دائم دگلدر بوعالمده آدم !..
جنانی گوررسین ، جهاندن اوصان که !..
نه دیرسین بوعالم‌ده عالمی صانکه ؟..

منظر :

٥

نینواده سارداناپالك سراینده غایت اوزون وفقط آ کسز براوطه . یالدیزلی دیوارده حکمدار رسملری وشکار وآلای وکچید رسمی تصویرلری ، سقف مذهب . سن فیل وینه قیمتدار براغاج ایله سنطرنجلانمش قپولر ، سدیرلر ، کرسیلر . برده آویزه بیوکلکنده شمعدانلر . سارداناپال برسریرده ، صنادید دولت کرسیلرده ، رؤسای عسکریه سطح زمینده وخدمهٔ سرای ایسه آیاقده واوطه‌نك جهات متفرقه‌سنده صف بسته ونشسته . سارداناپالده تهور وحدت وسائر حضارده خوف وخشیت . سارداناپال بعضاً فوران ایله سریرنده قیام ایتدکجه حاضرون دخی برلکده قیام واوتورنجه ینه هپسی برلکده قعود ایدرلر . مکالمات آتیه بوتعریفاته توفیقاً واقع اولور .

حاضربولنانلرك بنام اولانلری : سارداناپال، سباد، هراستستناس، زفیر، آستراس، سیروز، امرای جیش وتوابع خاصهٔ حکمداری .

سارداناپال -باده

هب آفاقمز خون ایچنده بوگون ؟..
شواهقدن ایتمکده دشمن سوکون !..
نبی مطلّع قیلمدك اوکجه‌دن ؛
دیمك سنسین اعدایی تشویق ایدن !..

سباد متبذلانه

قولك سویله‌مشدم : بوزوقدر هلال ؛
اولور مملکتده بو ییل اختلال

ساردناپال

ماصال دیکله‌مك وقتم ایتدی گذار ؛
نه انکار جرم ایت ، نه‌ده اعتذار .
بومشکل ایشی ایله زندانده حل !..

ساردناپالك اشارتی ایله برقاچ مسلح نفر سبادی یرندن ایندیروب کوتورمکه حاضرلانورلر .

سباد تعظیم ایله وکیدرکن

او زندان اولور بر مساعد محل ،
دوشونمك ایچون که نه‌در تهمتم !..

آستراس

کرامت بیوردڭ ، ولی نعمتم !..
دیمشدك اوكا بزكه قحط وكساد
اولور پیشوای نفاق وفساد .

ساردناپال

مرامك نه‌در ؟..

آستراس

آه ! او خائندی پك .

سارداناپال

یا شخص عقورکمی صادق کوپك ؟..
بو ملکی باتیرمق قورارمش سباد ؛
اوزاقدن گورونمش سکا تندباد ،
نه‌دن سن گلوب ویرمامشدك خبر ؟..
او زندانه گیتدی ، فقط سن گبر !..

مسلحلر اونی‌ده سارداناپالك اشارتیله کوتوره‌جك اولمغله دوشــوب بایغین حالده اخراج ایدیلیر .

سارداناپال هیئته

اهانتده اولمق ایچون سز مصر ،
صداقت همان صدره‌می منحصر ؟..
او باش‌سه بوگون ، سزلر اعضاسکز .
که محتاج طعن و تقاضاسکز !..
عجب صاحب مهری اتهام ایچون ،
خطیئاتنی عرض وافهام ایچون ،
بوهیئت اولوب یکوجود وفاق ،
چیقارمقمی ایجاب ایدرمش نفاق ؟..
سزك بویله‌می گچدی اوقاتکز ؟..
بوواديده‌می اتفاقاتکز ؟..

قالقوب اوطورارق

نه تحدیث‌در بوعطایامزه ؟..
نصل اقتدادر وصایامزه ؟..
اگر لایق نفی ایسه اشقیا ،
سز اعدامه الیقسکز بی‌ریا !..
که سز اشقیادن‌ده عاصیسکز ،
که بادیٔ حرب ومعاصیسکز !..
یاایلرسه غارت صنادیدمز ،
نه ایتمز خسارت حیا دیدمز ؟..
بلاد وممالك خراب اولمه‌ده !..
بیابانه دوندی ، تراب اولمه‌ده !..
مخرّبلر اولدقجه معمار ملك ،
نصل قابل اولسون یا اعمار ملك ؟..
اوت ، آستراس ، چونکه قحط وغلا
اولورمش دلیل‌الظهور بلا ؛
باتجه دکین خونه غرب وشمال ،
دکلمیدی لازم یا برگوشمال ؟..
یاغوب برج وبارولره بارقه ،
دوتجه قدر مملکت مشرقه ؛

چکا چاك اولنجه قدر روی ارض ؛
اولنمازمی شورش بوخاقانه عرض ؟..

ینه قیام وقعودله

سهام بلایا سرادق شکاف
اولورکن‌ده‌می عزلت واعتکاف ؟..
اهالی بنی رفع ودفعه قیام
ایدنجه قدرمی ویرلمز پیام ؟..
فقط شبهه ایتمم بوایشده قدر ،
سزکچون‌ده نکبت ، جزا خلق ایدر !..

هرکس اقتدا ایتمك اوزره اورته‌یه کله‌رك

اولوب ، آستراس ، راهبر دولته ،
بولورسه‌ن اگر چارهٔ بوعلته ،
شوساعتده‌که امر قتلك ثواب ،
سنی عفو ایدردم ؛ چابوق ویرجواب !..

آستراس

آمان ایتمه ، شاهم !..

سارداناپال

امان یوق بوگون !..

آستراس

تداوی‌یه امکان ، زمان یوق بوگون !..

قضادر ، بو بردرد نا گاهدر !..
بوکا پادشاهم ده آگاهدر ...

ساردانا پال

امینم ، سن ایشدن خبردار ایدڭ !..
معیتنده کیلره آستراسی کوسترەرك
اوروك بویوتی !.. صکره بردار ایدڭ !..
آستراس بیهوش هراس برحالده کوتوریلور . ساردانا پال سیروزه خطاب ایدر ، فقط استهزا ایله :
سیروز ، سن نه دیرسین ؟.. ارادەڭ نەدر ؟..
طوپالسەنده برفارس اول مقتدر ؛
نصل سوق ایدرسین بو گمراه اولان توسنی ، [*]
اگر صدراعظم قیلارسەم سنی ؟..

سیروز

سزی گچمەدك چونکه توقیردن ،
گچك سزده آرتق بو تحقیردن .
تمسخرسه مقصد دونك آخره ؛
دگلدر سیروز چونکه برمسخره !..

[*] مسودەسنده بویله اولدیغندن عیناً ابقا اولندی .
حاشیهٔ طابع

سارداناپال

بیان ایت بڭا حالنی لشکرڭ .

سیروز

نەدر رأی وتدبیری سرعسکرڭ ؟..
اوڭا واقف اولمق گرك اوّلا .

ساردناپال

بوعالی مقامه ایدوب اعتلا ،
وزارتلەده مشتهر ، معتبر ؛
عساکر نەحالده ؟.. فقط بی‌خبر !.. —
جهان قحط ارزاق ایله بی‌مجال ؛
بزی محو ایدن بونده قحط رجال !..

هراستسناس

لزومندن افزون اولشکر بوگون ؛
ظفر بزدەدر ، غیر منکر بوگون .

سیروز وقار ایله

بیان حقیقت زماندەیز ،
زمانڭ یدبی اماندەیز .

هراستستناس

اوعسكر خصوصنده يوق احتراز ؛
فقط بوشسه ماليه بيلمم براز .

ساردانا‌پال زفيره

نه ديرسين ؟..

زفير

خزائن طولو كانكز ،
كه يوق صرف ومحو ايتمك امكانكز !..

سيروز

خزينه كده موجود اولان ، اى ملك !..
علامات افلاسدر شمديلك .
يتر آقچه‌مز سوقه انجق كرى ،
بوسرعسكرك بولديغى عسكرى !..

ساردانا‌پال قلبي

بكا طوغريلقدن اورر دم همان ؛
بواوق سوزلى شخصك ألندن آمان !..

اورته‌يه

دیمك دولتم عادتا منقرض !..

هراستسناس

سیروز اویله‌در ، دائما معترض

زفیر

دگلدر سزا قولی امنیته
اوبر فردعارض بوجمعیته !..

سیروز

دم صبحه بکزر گولر یوزلری ؛
یالاندر مداهنلرك سوزلری .
سزه هرسوزم گلسه‌ده اعتراض ؛
اونی رد دگل مانع انقراض .

ساردانا پال

مسبّب کیم ادباره ؟..

سیروز هیئتی گوستره‌رك

مقبللرك .
مخاطبلر گله مقابللرك !..
یوزنده عیان سیرت میمنت ؛
ایچنده نهان صورت ملعنت .

خطابکده توصیف ایدر ، مدح ایدر ؛
غیابکده تزییف ایدر ، قدح ایدر .
لسانند‌ه تبشیر بزم صفا ،
میانند‌ه شمشیر عزم جفا !..
سعادت کونی یارمردی دثار ؛
فلاکت گونی مار سردی نثار !..
ثناکارالطافکز جملةً ؛
هواداراتلافکز وهلةً !..
امل ، وسع حال وعمل ، جمع مال ،
غرض ، احتیال ومرض ، احتمال !..
طاپار ، اولسه عادت گوروب هیکلك ؛
قاپار ، بولسه فرصت ، چکوب مأکلك !..
دگل دائما ارتشاده مکب ،
دگل دائما مال ایچون مرتکب ،
سنی گورمك ایسترده پادر رکاب ؛
ایدر پای‌بوس اولمه‌یی ارتکاب !..
سری نعل رخشکده بر جابلوس ،
قورار افسرکاوزره قیلمق جلوس !..

عمومی سکا ایله‌یتلر فدا ،
فدایه سنی ایتدیلر ابتدا !..
ممالکده بتمش ذخیره‌یله زاد ،
قلندی بوگون تخت و تاجك مزاد !..
سنی صاتدیلر خصمه انجام کار ؛
اهانتلری اولمایور آشکار !..
ریادن ، خیانتدن ایتمز حیا ،
مقارنلرك بویله‌در بی‌ریا !..

هر کسده بر چوق تهیجاتدن صکره دوام ایدرك

سوزمده ، بیلیرسین ، براز اقصادم .
بقای وجودك دگل مقصدم ؛
گورر ظلمکی گرچه ملت سنك ،
وجودکله قائمدی دولت سنك .
یازق که بو جمعیت ذی قدم ،
زوالکله اولمقده زائل بودم !..
یازق اولدی درخانهٔ سلطنت ،
زمانکده برلانهٔ شیطنت !..
دوشوردك زمینه اومر تحی سن ،
خرافاته آتدك بو تاریخی سن !..

هواجس یولنده ییدك مالکی ،
مناهی‌یه حصر ایتدك آمالکی !..
قیروب حقی ، طاپدك شوکاهنلره ،
قاپلدك بو آلچق مداهنلره !..
تهیجات
یوزکدن ، نصل ایتمیه‌یم شتم وسب ؟..
ذلیل اولدی برقوم عالی نسب !..
یوزکدن یتیم اولدی بیك عائله ،
ظهور ایتدی هر أوده بر هائله !
آثار هر بری ظلم و بیدادکی ،
افقلرده گیت‌دیکله اجدادکی !..
نه ملککده قالدی اهمیتك ،
نه‌ده اجنبیلرجه حیثیتك !..
بوگون کندی فکرکده بولدك فریب ،
بوگون کندی نسلکده‌دوشدك غریب !..
بیلنمز سوری ، یوقسه امتمی بو ،
چوبانلقمی ، یاخود حکومتمی بو !..
اونوتمام بو هجرانی اولسه‌م تراب ....
خراب اولدق ایواه !.. یکسر خراب !..
کندینی یره آته‌رق

قاپان یرلره !.. حدتکدن دوکون !..

ساردناپال

بو دیوانه‌یی کیم کتیردی بوکون ؟..

سیروز

قالقوب طولاشه طولاشه وآواز بلند ایله

مصابز ، محقّر !.. رذیلز ، خراب !..

ساردناپال

طوپال !.. صوص !.. یتر ویردیککك اضطراب !..

سیروز

طوپال اولدیغم بللی ، ساردناپال !
فقط طوغری یولدن کیدر بر طوپال !
ایکی اوچ صباح اولمادن مبتسم ،
محقّق بو اقلیم اولور منقسم ،
بو دیوان ایسه آشیان غراب

ینه کندینی یره آتەرق

خرابز ، خراب ! ... اه !..

ساردناپال

سنسین خراب !

شدت وصولتله سیروزی خنجرلر . بهت وسکوت براز صکره

سیروز مجروح

بنی اوردی بر شاه صاحب ... کلاه !..
بومی حق صادق ... لرك ای ، الاه ؟..

ساردناپال

که سیروزی اوره‌جغی صرده‌ده یوزی غایت قیزارمش ایدی ، اوردقدن صکره بو سوزلرله تسلیم روح ایتدیکنی کورنجه بردن بره چهره‌سنه بر صاریلق کلیر ، خدمه‌سنه خطاباً :

سیروز اولدی . حرمتله تدفین ایدك .

والماسلی خروانیوسنی چیقاروب آته‌رق

بوشاهانه خلعتله تکفین ایدك .
هرم اولمالی دائما محترم .

برقاچ کشی سیروزك نعشنی وکسوهٔ حکمداری‌یی کوتوررلر ، ساردناپال خلجان ایله سریره طایانور . براز صکره :

صنادیددن بعضیسی

بوعین کرامت !.. بومحضا کرم !..

دیکرلری

سزك شخصکز هیچ کوررمی زیان ،
که هم شهسکز ، هم ده شیر ژیان ؟..

دیکرلری

یتر قبض ارواحه بر حمله‌کز !..

ساردناپال بتون حضاره اشارت تبعید ایله

يتر ، چونكه منفيسكز جمله كز .

هب چيقارلر ، ساردانابال اوديوان جسيم ايچنده يالكز قالير .

بوادنا اكابرله پرشين وشان ،
امينم كه بن متفقدرساشان !..
ساشان متفق صكره اعدا ايله ...
برابر او اعـدا اودا ايله !..
بنم مى صوچ ، اى خالق عالمين ،
اولورسه مخالف زمان وزمين ؟..
قباحتمى اولمق هوادارزن ؟..
يا اونلر ايچون كيم دكل نالهزن ؟..
قادينلدر ، اونى قيرمامقدر مرام ؛
قزم اولسهده ايلرم احترام .

بويله سويلنمكده ايكن كريمهسى يودث كلمكله بردن بره عنف وانفعال ايله باغيرهرق

نه گلدك ؟.. پدر خائنى بى حيا !..
حضورم سكا لايق اولسونمى يا ؟..

يودث كيدهجك اولمغله يقهسندن طوتوب كتيرر .

يودث

نه ياپدم ؟.. نيچون اولدكز منفعل ؟..

ساردانا پال

نیچون ردّ تکلیف عبدالبعل ؟..

قولندن طوتوب سیلکه‌رك

شقیلرله‌می گوردم اورتاق سنی ؟..

یودث

ولی نعمتم ، آه !...

ساردانا پال یودثی یره چارپه‌رق

قالتاق سنی !..

کیدر .

یودث

یالکز . متوجع برحالده قالقه‌رق غیاباً خطاب ایله

پدر !.. اولدیرشسه بنی نیتّك ،

امینم که واردر صلاحیّتك .

فقط وارمی حقّك بوتزویج ایچون ،

بنی شاه غولانله تتویج ایچون ؟..

وجودم سنك ، یوق انائیتی ؛

قزك کندینکدر نسائیتی . [*]

صکوجه

[*] انائیت ـ نسائیت ـ یاکلش ایسه‌ده قوللانلدی .

ع . ح .

همان هر نه یولده گیدرسه ملوك ،
دکل خلقه لازم او یولده سلوك .
اگر طوغری یولدن دکلسه‌ن جدا ،
سکا زیر دستان ایدر اقتدا .
گیدرسه‌ن خلافنده مرد وزنك ،
اولور پیروانك فقط رهزنك !..

خود بخود زمین تضرعده

الهی !.. سلامت بزمچون محال !..
اسار اولسه ، قید ایتمم ، انجام حال ،
که زندانِ قید اولدی ذاتاً جهان !..
گلیرسه فقط ، نیلرم ، ناگهان ،
آقین ، بلده‌شمشیر ، ألنده سنان ؟..
گملیرسه ، اولوب رهبر دشمنان ؟..
بوجمعیته قوردیغی دام ایچون ،
گلیرسه ابم شاهی اعدام ایچون ؟..
گوگنمکله نفسنده‌کی قوته ،
گلیرسه بنی کندینه دعوته ؟..
گلوب‌ده اودشمن محبتلی یار ،
گیدرسه ألمدن بنم اختیار ؟..

صکره‌جه

مظفر آقین اولسه قالماز بابام ؛
پریشان اولور عائلهم ، اقربام !..
بابام اولسه غالب ، آقین خاکسار ،
که خاکنده عمرم بولور انکسار !.. —
اولورمش بعل بونده آز چوق معین ،
اولومدن بتردر او نعش لعین !.. —
مزار ، اونده یوقدر تدنّی ، قدم ؛
مساواته نائل ملوك وخدم .
مزار ، اڭ کوچك بریر اولسون ، دیلر ؛
اوکا حاکم اولماز جهانگیرلر .
اواقلیمه ، خالیسه مقدوردن ،
ضرورتده گیرمز ، باقار دوردن .
نه وار روحم اولمازسه پربالوپر ؛
اولور جسممه سنك مدفن سپر .

سمیرامس کوله‌رك

یودث مأیوساً کیدرکن بردن بره قارشوسنه چیقه‌رق

بوگون غالبا بز ینه عاشقز .

یودث

یتیم اولمادنسه رضاسیله قز ،

پدر قالسون اولادی یوق بر عقیم !..

سمیرامس

بو ، بر منتج یأس ، فکر سقیم .

یودث

آرارسه یودث ، ایشلر اولماز گناه ،
بیلانلر ، چیانلر یرنده پناه !..
وجـودمده قالمقده روحم غریب ،
تباعد مقرّر دیمك عن قریب !..
وهیچ طینتم طویمیور اضطراب ؛
دیمك أولمه‌دن قلباً اولدم تراب !..

سمیرامس

وطن پرور اول ، برده سه‌و ملّتی ؛
بیلیرسین حیاتك نه‌در علّتی .
وطنله شو جمعیّت دربدر
سکا بر حیات اولمانی امرایدر .
اوجمعیت اقدم گرك یاردن ،
چیقار یارلر چونکه اغیاردن .
او ایشلرده قادر گرك تاجدار
که هر کس اوله اونده بی اقتدار .

اولنجه بو عنوانه مظهر کشی ،
خوارقدن اولمق دوشر هر ایشی .
کوزل یوزلیلك اولسه‌ده ملتفت ،
کوزل بر مثال اولمادر معرفت .
ایچك مرد اوله خلق ایله مشترك ؛
قادینلرده یوق صانماسونلر یورك .
بلند اولسون اکلیلدن ناصیه‌ك !..

یودثك جبینی اوپر .

یودث

سمیر ، طوغری ، پك طوغری‌در توصیه‌ك
سنی بونده ، ای همدم مهربان ،
دارا کسله کورمکده‌یم همزبان .
وطندر بنم‌ده وطن والده‌م ؛
ــ خصوصاکه بر والده‌م یوق بودم . ــ
نه ایتدمسه عمرمده بن ادخار ،
اوکا عرض ایله ایلرم افتخار .
شووارکه وطن قالمیور بر حیات :
دکل غیری ممکن برابر حیات ،
تغلبله موت قدیم وقدید ،
غروب اولماده هر جهتدن بدید .

سمای وطن گوردی بیك انکسار ؛
بتـون اختران اولدیلر خاکسـار !..
هانی ملّت اظهار ایچـون یاوری ؟..
وطن یوق که اولسون وطن پروری !..
براز مکره
خصوصا پدر ایله نجه وفات ،
ایدرمی اومادر بکا التفات ؟..

سمیرامس

بقا بولمامقله سزك طنطنه ،
فنامی گلیر ملّت وموطنه ؟..
ملکزاده‌سین سن ، یارین بی پدر ،
سنی خلق ، مملوکه‌می عد ایدر ؟..
بوفکر حمیّت ایدرسـه دوام ،
سکا طاپسه لایق خواص وعوام .
گوررلرسـه جمهوره تابع سـنی ،
شهنشاه بللر توابع سنی ،
تحول قیلوب انتباهه منام ،
بوگون فرصتی ایتدی خلق اغتنام .
شهك حدی یوق گرچه بیدادینك
فقط خاطری واردر اجدادینك

حمیتـله قیل ابتـدا خدمته ،
که وارث اولورسین اوگون حرمته
ایدوب عجزی قدرت گلوب بر طرف
پدر سایه‌سـنده بولورکن شرف ،
آلورسین همان کندی سایه‌گده نام .

صکره‌جه

دارا کس‌سه ذاتاً مطاع انام ؟
بلیس یعنی جدّی اولنجه ملك ،
اولور حقّی البت ولیعهدلك ؛
ایکی اختر ایلر دیمك بر دوگون :
ایکی دفعه سلطان اولورسین اوگون .

یودث

نه‌لر سویلیورسین ، سمیر ؟.. دقت ایت !..
دوشـوك ، یاد جنسـیت وخلقت ایت :
ایدن بر قزك عجز ایله اتّصـاف ،
اوحسلردن اولمق گرك قلبی صاف .
نه لازم دوگون صلح اولونسون یتر .

صکره‌جه

بو درمانله اولمقده دردم بتر !.. —

بو یا کلش حقیقت یاقشماز عیان ،
بو مظلم بداهت قلنماز بیان .

سمیرامس

بو هیجای بیجا ، بو سعی عذیر ،
اولوب یارین البت نهایت پذیر ؛
که برحسن صورتله تألیف بین ،
یقیناً اولور غایهٔ جانبین ؛
گلوب رقصه هب اصدقا ، اشقیا ،
دونر خانهٔ سوره آنوریا ؛
گلوب سودیکك ، شرم ایله بسته‌لب ،
ایدر دستکه ربط دست طلب .

یودث

او یولده تتوّج بن ایستر ایسم ،
بعل نامنه اشته یوز بیك قسم ،
دگل برتر اولسون دیو اختزم ؛
فقط ملّت وملك ایچون ایسترم .

ولکن پدر ـ آه ! . . لکن پدر ـ
اوگون هب پدرلر بنی رد ایدر ! . .

سمیرامس

بو خلق یتیمك سن اول مادری ؛
پدرلر سکا عرض ایدر دادری .

منظر :

٦

سارداناپال کلیر . سمیرامس براشارتله اوطه‌دن چیقار . ساردناپال ایله یودث برابر قالورلر .

ساردناپال

ایشه طرد هیئتله ویردم ختام ؛
بوگون مستقلم ، نفوذمده تام .
سنك رأیکی ایسترم بن ینه :
نه دیرسین او خائنلرك نغینه ؟..

یودث

دیرم بن که : — مأذون ایسه‌م جرأته ،
نیچون اوگجه یوز ویردگز هیئته ،
نیچون پایه‌لر صاچدگز بیلمه‌دن ؟..
او خائنلره بخش قدرت نه‌دن ؟..

ساردناپال

دیورلرکه اولمش ممالك خراب .
بن اولمامیا بونده کذلك خراب !..

عَدو شهره گیرمکده بولسون ظفر ؛
یا دنیاده بولمازمی‌یم بن مفر ؟..

یودث قلبی

مفرّی اولورمی شه اظلمك ؟..

ساردانا پال

گیدوب الك گوزل سمتنه عالمك ،
گوزللرله اولمـازمی‌یم دمگذار ؟..

یودث

قبولنده ایتسه‌م بونك اعتذار ،
برازحدت ایلرسگز بلکه سز .

ساردانا پال

ایدرسین بیان فکرگی شبهه‌سز .

یودث

مصیبت ، أولومدر ، مساواتدوست ؛
که نزدنده بردر اریکه‌یله پوست .
یا بر ملکه طاری اولنجه کدر ،
ادانی یه‌می حصر تأثیر ایدر ؟

عمومی اولان بر ضرردن‌ده یا
نصل استفاده قیلار اولیا ؟..
امانمی بولور شهلر اشکنجه‌دن ،
خصوصاً اونی کندی ایجاد ایدن ؟..
یری اویله شاهك یاخاك خسار ،
یاچاه عدمدر ، یاسجن اسار !..

ساردانapال

نه‌لازم فقط بویله حدتلی سوز ؟..
یودثك دوداغنی صیقه‌رق
بونازك دهانده نه‌شدتلی سوز !..
بردن بره
بنم وارسه دنیاده برقاتلم ،
ینه کندم ، بیل !..

یودث قلبی

بوغایت الیم
قناعت ، أولوم بکلیور ، بی‌خبر !..

ساردانapال

اولور دارمز گرچه زیر وزبر ،
فقط دشمنه قسمت اولماز ینه !..

یودث قلبی

مخالف گلیرسه سوزم رأینه ،
اونی بلکه شمشیر ایله جرح ایدر ؛
اولور نام معیوبی : قاتل پدر .

ساردناپال

بو تختی ، بکا اولمانجه مقام ،
لهیب قضا ایله‌سون التقام !..
سنك‌ده ایدر اعتلا مرتبه‌ڭ ؛
رماد ایتدیگم گون شوایوانی بن !..
حرام ایشلری گوردیگیچون مباح ،
طاغتدم بتون هیئتی دون صباح ؛
ـ جدیدك بتیرمكله تنكیانی ،
قدیمك دوشوندمدی تشكیلنی ؛
اوامر طاغتدمدی ، اونلر مگر
علیهمده اولمشدی جان وجگر .
دیدم : « نرده ؟.. گلسون !.. » مقدّس ساشان ؛
اوده هجرت ایتمش ، بو گون بی‌نشان !..
دیدم : بزده آرتق مناصبمی یوق ؟..

حکومتمی یوق ؟.. یوقسه ناصبمی یوق ؟..
نه‌در امر ونهیم ، بجا ، نابجا ،
مؤثر کن ، اولمازمی مثمر رجا ؟...
دیمزلرمی - هر فرده گلدی کسل ،
امیدی کسوب ایتدیلر سیفی سل ؛
اهالی بوگون خونکه تشنه لب ؛
کرک حقنی سندن ایتمك طلب ؟..

بو صره‌ده خارجدن هـای هولر عکس ایدر . سـاردانا پال ایله یودث مهتابلغه چیقان برقاپویه طوغری کیدوب دیشاری‌یه باقارلر .

ساردانا پال

نه‌در بو شماتت ؟.. نه بو عربده ؟..

یودث معنیدار

دعایه گیدنلر دیمك معبده .

خارجده کلبانك

اولومدر ، اولومدر الاه زمان !..
زمان‌در زمان آله بی‌امان !..

ساردانا پال

کوزلری قاداروب دوشر کبی برکناره کیدرك

نه‌در ؟.. کورمی اولدم ؟.. نه‌در بوظلام ؟..

یودث

اهالیدر ایتمکده عرض سلام .

کلبانك

گبر !.. خانمانسوز دوزخ قرین !..
گدا چشم شاه ممات آفرین !..

سارداناپال مبهوت

نه‌یاپدم بوخلقه ؟..

یودث

فنا یاپدیگز !..

سارداناپال

نصل ؟..

یودث سکینتله

ییقدیگز !.. ازدیگز !.. قاپدیگز !..
بردن متهیج
بونك کندینی ضرب وسلب ایتدیگز ؛
اونك اوغلنی قتل وصلب ایتدیگز !..
سبب ویردیگز محوینه دادرك ؛

طمع قیلدیگز مالنه مادرك !..
بوگون صاتدیگز برپوله خواهری ،
دگرکن جهان ذاتنك جوهری !..
یارین سوء قصد ایتدگز دختره ؛
غریق اولدی سیل سرشك تره !..
ولیعهدگز ، شخص عالی تبار ،
که سزدن زیاده یدی ذی‌اعتبار ؛
ــ سزادر بوهم گریه ، هم خنده‌یه .ــ
سورولدی ــ یرمده گوزی وار ــ دیه !..
اومنفاده ایتدیسه احیای نام ،
آنام قیلدی زندانده ترك منام !..

کلبانك

کبر !.. ملّتك موجب ذلّتی !..
وجود خبیثی وطن علتی !..

یودث دوامله

نه‌یاپمشدی ، بیلمم ، اوخاتون سزه ؟..
نصل برگنهکار ؟.. مفتون سزه !..

ویروب پایه‌لر ، صکره قیصقاندگز ؛
نهایت ایچوب خونی قاندگز !..
دکشدیردگز روزوشب برحرم ؟..
بوکون هپسی مرحومه ، یاخود ورم !..
اوتوز قز چوجوقده بوکون پنجه‌گز ؛
طقوز زوجه اوستنده اشکنجه‌گز !..
برادرلرم عازم آخرت ،
بتون اولدیلر نائل مغفرت !..

قهقهٔ یأس واستخفاف ایله کوزده

کلبانك

گبر !.. بت شکن ، ای‌شه خودستا !..
گوزك گورمسون غیری صیف وشتا ؟..

ساردانapال یودثه هجوم ایله

بوآلچاقلره پایه ویردکمی سن ؟..

یودثك برطرفه صیغندیغی صره‌ده

کلبانك

آثرمی قیلار اشکریزان ایسه‌ن ؟..
سنك خون ایدی ایچدیگك دمبدم !..

سارداناپال حدتله کزینه‌رك

هانی نرده اتباع ؟.. نرده خدم ؟..
حکمدارمی یوق معین ومدار ؟..
بودنیاده یالکزمی‌یم حکمدار ؟

یودث جرت حجاب ایله

خصوصاً نه‌مقصدله ، بیلمم نه‌دن ؟..
که بنیتمدن حیا ایتمه‌دن ،
قارا کلقده ... خرسز کبی ، کیزلیجه ...
بنی صویمایه کلدیکز ، برکیجه ....
رعشه‌لرله
دکلمش کبی لعنت آلمق حرام ،
بنی آلمایی ایتدیکز سز مرام !..

ساردانا پال

که یودث سوزلرکن یواش یواش تقرب ایتمش ایدی ، کیزله‌دیکی خنجر النده
یتر ، ایله‌دك غیری افشای راز ؛
باشم راحت ایتسون ، خموش اول براز !..
یودثی اووارق خارجه
کل !..

یودث

ایواه ! اور ... بردها اور بکا !..

ساردانا پال کیدن خدمه‌یه

شونی قالدیرك اورته‌دن !..

باش خادم

چوق فنا !..

نه‌ایشدر بو ؟..

ساردانا پال مستهزی

عفو ایت ، ثواب ایشله‌دم .
آقین اوقشامقدنسه بن دیشله‌دم !..
دها مستهزی
ایدر بلکه‌ده فتنه میل‌نیام
حدتله خدمه‌یه
چیقك !..
اوشاقلر یودثی کوتورورلر.

ایچلرندن بریسی

زخمی بی‌شك بولور التیام !..

منظر :

۷

ساردانا پالك ياتاق اوطه‌سی . قاراكلق . بعضاً شمشك . صكره ينه شمشك حالنده و سنبوتك زنجير ايله باغلی كلير . صكره برقاچ خادم .

سارداناپال

بو كيمدر ؟.. نه كزمكده ميدانده بو ؟..

سنبوت ايلرولر .

كبرمش دكلميدی زندانده بو ؟..

سنبوتك اوستنه يوروبه‌رك

بو ديوانی زندانمی صاندك ؟.. كری !..

سنبوت اونك اوستنه يورور.

وليعهدمك نسخهٔ ديكری .

قهقهه‌لر ايدر.

سنبوت

او زندانده آرتق دكل اشكبار ؛
چيقار مدفنندن فقط پرغبار !..

سارداناپال رعشه‌ور

فقط سن ايدوب ميل چاه جحيم ،
كبرسه‌ن بوكون كيمسه اولماز رحيم !..

أوت ! كيمسه اولمازده باركله زار ،
جنازه‌ك قالور اورته‌ده بی‌مزار !..

ساردانا پال قورقو ايله بركنارده طورر . سقبوت دوام ايدر.

يد اغتصابنده دولت رهين ،
وطن دشمنی حكمدار مهين !..
كتيردم سكا قارشی وجدانكی ،
كشاد ايله‌يم يعنی زندانكی !..
جهنّم كبی خلقه آچسون دهان :
نه‌لر وار درونكده كورسون جهان !.. —
پريشان سن ايتدك بوجمعيق ،
ييدك ، سن بتيردك بوذرّيتی !..
اوطان كوكده ساكن مشاهيردن ،
اوطان يرده نائم جماهيردن !.. —
بو قوم نجيبی سن ايتدك ذليل ،
بو ذلّ عظيمه سن اولدك دليل !..
شو اشيای خالق نمادن اوطان ،
زميندن حيا ايت ، سمادن اوطان !..
سكا لعنت ايتسون بتون روحلر ،
بتون نعشلر ، جسم مجروحلر !..

سارداناپال قورقو جسارتی ایله

یقیل شوندن ، ای لاشهٔ ذی عدم !..
یاشارمی بوخلق ایتمسه‌م سفك دم ؟..

سنبوت

سزا عهدکه دینسه : دوران خون ،
سمادن نزول ایتسه باران خون !..
جهان باتسه هب سونسه سیاره‌لر ،
قاپانماز سنك آچدیغك یاره‌لر !..

ساردانا پال

محیطی دوشوك ، خلقی سنجیده قیل ؛
نه یاپدمسه بیلدیر ویاخود یقیل !..

سنبوت

بودولت سکا قالدی اجداددن ؛
سن احفاده عاریسین امداددن !..

ساردانا پال

او احفاده ویرمك نیچون اقتدار ؟..
اسافلمی اولمق کرك حکمدار ؟..

سنبوت

کمیکلر چورر ، جان وجوهر قورر ،
سنك زخم بیدادك ایشلر طورر !..
الاهه طوقونمقده هر برایشك ؛
معابدده‌در صاپلی قاهر دیشك !..
بوسجن مظالم بولورمی فنا ،
که تسجین ایچون ربّی، قیلدك بنا ؟..
هب افراده تعلیم ظلم ایله‌دك ؛
بتون ملکی اقلیم ظلم ایله‌دك !..
خدا سندن ایتدك جدا ملّتی ؛
بوگون سومز اولدی خدا ملّتی !..
ساردانا‌پال قهقهه ایدر .

ساردانا‌پال

اوخلق اولمادن بویله اخلاقسز ،
مرجّحدی عندمده خلّاقسز !..

سنبوت

اولوب مهد عصمتده مقتل عیان ،

قان ایچمکده صبیان بی آشیان !..
شباب اولماده فاسق وفتنه خیز ،
هرم مکر ایله رهبر رستخیز !..

ساردانابال

یوق اولمقله امیدمز ، وارمز ،
بوزولدی هب اخلاق واطوارمز :
حمیّت محقّر ؛ فضیلت شتیم ؛
هنر بی صیانت ... دها بر یتیم !..
ملوکك یولنده دگل همسلوك ،
توابع بوگون مقتدای ملوك .
اگر زیر دستان اولورسه شریر ،
شاشلماز اشرّ اولسه صاحب سریر !..

سنبوت

سیروز شونده قالمشدی بر قهرمان ...

ساردانا پال مستهزی ودها جوی

سن اوندن بیوك قهرمان زمان !..

سنبوت

وطنده اوقالمشدی شخصاً مطاع ،
اوامید ملتدی بی‌انقطاع !..
بولور نشئه‌سیله بودرده علاج ،
یورکلرده قالمشدی براختلاج .
مداهنلری قهر ایچون پرلهیب
اوقالمشدی برشخص مرد ومهیب !..
وطن فکری براونده قالمشدی صاف ؛
اوایتمشدی اول شان ایله اتّصاف !..
اوت !.. واردی هریانده بیك بارقه ،
فقط واردی بریانده برخارقه !..
شعاعیله تنویر ایدوب ظلمتی ،
اوقادردی ایقاظه بوامّتی ..
بونور الویروب فرق نیك وبده ،
گیرلمزدی مجبس دیو معبده .
اوگون عقل رونق ویرردی سره ؛

طاپلمازدی پارلاق دیو افسره .
خرد سوز او برنور ایدی ذی کمال ؛
او برنوردر شمدی‌ده احتمال .
سزالاتناهی بی ایتسه قفس ،
ادا وفدا ایتدیکی صوك نفس !..
کوچوکدر بوملکت ، بوبرج وبدن ،
مزاونده‌کی ذرهٔ خاکدن !..
سن ایتدك او کهساری برخاکسار ؛
دکردکسه افلاکه بوانکسار !.. —

مکره‌جه

بوکون ملکی یغمایه عزم ایتدیلر ؛
بودیوانی صحرای رزم ایتدیلر !..
سموم اجلدر بو آنده أسن ؛
بوزندان ، بومقتل ، بومدفن ، بوسن !..
أولوم صالدك احیایه تعریض خوان ؛
یانیلرسین امواته بی‌استخوان ؟..
بن اونلردنم قهره کلدم سنی :
بودرسنجه أولمکلرك احسنی !..

زنجیر ایله ساردانا پالك اوستنه یورر .

ساردناپال آوازی چیقدیغی قدر

یقیل !..

باش خادم

آه !.. افندم !.. نه اولدی ینه ؟..

باش خادم وسائر خدامك كلمه‌سیله سنبوت همان كورنمز اولور .

ساردناپال

نه‌در ؟.. سزمی جان ویردكز خائنه ؟..
دیرلمش مصیبت !.. بنی اوردی باق !..

باش خادم كوله‌رك

دكلمیدی قبرنده یادر رباق ؟..

خدمه‌دن بردیكری باش خادمه

ـ اورلدم ـ دیور ؛ یاره‌دن یوق نشان !..

• خارجده كلبانك تهور باشلار . ساردناپال آجی كولر .

ساردناپال خارجه باقه‌رق

جلوس ایله‌مش لاشه ، پرشوق وشان :
باقك !.. اشته هب بیعت ایتمكده خلق !..

باش خادم سكينت ايله

صنمخانه‌دن رجعت ايتمكده خلق .

سارداناپال

فرار ايتدى ، مجنونى بيلديردكز !..

باش خادم

فقط ، غالبا سزده چيلديردكز !..

منظر :

٨

ساردانا پالك سرايى سادەجه مفروش براوطه . برسونوك قنديل . مستفرشات . وبراختيار قادين كه صكرەدن كلير .

مستفرشەلردن برى

لمك شرقى يه !..

برديكرى

هپ طويانلر كولر ،

برديكر دها

بو عادتكه زندان نشين كيمسەلر ،
ترنّم قيلارلر اويوركن جهان .

دها برديكرى

خصوصاً اويوركن اوشاه شهان

بر دیکری

یاپارسه‌ق نه‌وار آهدن بز نغم ،
که اکلنجه اولدی بزه درد وغم !..

اختیار قادین بوصره‌ده که‌لرك قلبی

بومهرولرك اولدیغی منهله ،
ضیا پاش برنجم گریان هله !..
او کمتر ضیادر که تنویر ایدر ،
یاقار چهرهٔ ظلمی تصویر ایدر ؛
اولوب هم‌ده بالایه پرتو فشان ،
ویرر انتقام خدادن نشان !..
زمین نیازده
الهی !.. اویوب کیف مردارینه ،
صبیلرله زینت ویرن دارینه [*] ؛
قیلوب ارضده کسب ایدن اشتهار ،
هب ازهاری حسرتکش نوبهار ؛
طیوره ویرن نفرت ازهاردن ،

[*] بورادهکی ـ دار ـ دار آغاجی معناسنه‌در . ع. ح .

بوادی‌یه اسحار وانهاردن ؛
ایدوب قتل عام بشردن نکول ،
ملکلر بی‌ین اژدهای اکول ؛
ایدوب قزلری وقف برج وبدن ،
نجومی بیله خنده‌دن منع ایدن ؛
اوبی‌رحم ، اوخائن ، اوظالم یتر ؛
عدالت یتشدیر ؛ مظالم یتر !..

بوصره‌ده مستفرشه‌لر برقهقهه ایدوب بعده آتیده‌کی شرقی‌یه باشلارلر .

شرقی

۱

نه‌در ایتدیگی ظلم وعدوان بزه ؟..
نه‌بولدق ویرلدیسه عنوان بزه ؟..
آجیر بونده اعدا واخوان بزه !..
قان ایچمکده بی‌جنحه گورآدمی ؛
اونك دائما اویله گچمش دمی .

شرقی

۲

دگل سجن مظلم بومدهش بنا ،

بو گون بلکه لحد بقادن فنا !..
فقط شاهه لازم دعا وثنا .
قان ایچمکده بی‌جنجه گور آدمی ؛
اونك دائما اویله گچمش دمی .

هپ بردن رقص ایدرلر . توقف ایدنجه :

اختیار قادین

یودث یاره‌لنمشدی ، بولمش شفا ،

بر مستفرشه

امینم اونك عمری ایتمز وفا

بر دیکری

اونی بلکه ایلردی احیا اجل ،

بر دیکری دها

اولور کور قرا گلقده گویا اجل ،
بزی گورمیورسه بودر علتی !..

بیوك برقپو آچیلوب اوزاقدن مشعله‌جی قزلرك آراسنده ساردانا پالك کلدیکی کوریلور . خوف وسکوت وتعظیم .

اختیار قادین

باقك !.. سز گورو‌ك صاحب دولتی !..

ساردانا پال دوشرکبی اوطورەرق

دیزم !.. قوللرم !..

مستفرشەلر هپ طوپلانوب قوللرینی ، دیزینی ، اوموزلرینی اوغمغه باشلارلر.

صبح وشام خدا ،
قادینلر یولنده فدادر فدا !..

ایکلر . صکره دوام ایله :

گوکل صاغسەدە انهدام اوززە تن
کە اعمارە امداد گزدر یتن ،
قادینلر دل وجانی احیا ایدر ؛
گلنجه قادین اضطرابم گیدر ،
شفقدن گوزلدر قادین رونما ؛
قادین گورمەیی ایسترم دائما !..

توقفدن صکره

قادیندر تجلیٔ صبح ازل ؛
جهانده قادین وار قادیندن گوزل ،
طیور مشاجر ، ریاح بهار ،
کواکب ، مه ومهر ، لیل ونهار ،
قادینسز اولور هیچیٔ بی‌صفا ؛
جهانك بوکا عمری ایتمز وفا !..

چیچکلر قادیندر ، ملکلر قادین ؛
دیلردم که اولسون فلکلر قادین :
فلکلرده‌در چونکه تختم بنم !.. —
یاقشماز یره نجم بختم بنم .

صکره‌جه

بو مسلکده بن اولمشم منتهی ؛
قادینسز بو عالم تهی‌در تهی !.. —
آمان قوللرم !.. آه !.. آمان دیزلرم !..

اوغوشدیرولر .

سز اولمازسه‌گز ، بونده بن نیلرم ؟..
گوزللك او برلمعه‌در دلنشین ؛
قادینلق ، او برخنده‌در آتشین .
ملکلر حیاتك قادینلاشمسی ؛
چیچکلر نباتك قادینلاشمسی .
قادیندر جهانگیر ، موجود ایکن
قادینده بو نرمیٔ قوّت شکن !..

کندیکندینه

فقط اونلری بن أزر ، یوللارم !..

جهراً

آمان دیزلرم !.. آه !.. آمان قوللرم !..

ینه اوغوشدیرولر .

قادینلرسکزسز ، گوزللرسکز ؛
نه سویلرسه کز ، روحه سویلرسکز .
بدایعسکز بونده ذات الصفات ؛
سزکله ایدر حق بزه التفات .
خدا ویرمش الحق مزیّت سزه ؛ [*]
دنی در ویرنلر اذیّت سزه !..
سزك صنعکزدر بتون شاعران ؛
سزك فیضکزله اولور خامه ران .
بو عریان محاسن ، بو صافی بدن ،
دها سود بخشا طورر شعردن !..
سزك علمی صانعدر آلاتکز ؛
برابر طوغار هب کمالاتکز .
اولور شیرمدهوش نخجیرکز ،
ایدر عقلی دیوانه زنجیرکز .
دها قهرینه حاضر آلات ایله
ذکا صیدینه خاص حالات ایله
بومیدانه چیقمشسکز پرسلاح ؛
فقط پرسلاح فلاح وصلاح !..

[*] خدادن مقصد بعل اولدیغی . ع . ح .

بنم سزسکز اك قوی موکبم ؛
سزکله فروزان اولور کوکبم !..
جبینم اولوب سجده ساز نیاز ،
بولور پیشکزده سزك امتیاز !..
سز انصاف بخش محاکمسکز ؛
حکومتلره قارشی حاکمسکز !..
نه‌ایشلرسه‌کز سز ، دکلدر کناه ؛
کنهکار اولان سزدن ایستر پناه !..

کیتدکجه تغیرله

جسور ایسته‌یوب برهراسانی سز ،
شیمارتیرسکز بعضاً انسانی سز !..
شهی کورمك ایسترسکز برکدا ،
سز ایتمش کبی شاه اونی ابتدا !..
چکلمز دیرم وضع طنازکز ؛
جهنم اولوك !.. آلویرر نازکز !..

قوللوی و ایاقلری ایله اطرافنده‌کی قزلری ایتوب دوشیره‌رك حدتله کیدر . مشعله‌جیلر تعقیب ایدرلر . اختیار قادینله مستفرشه‌لر قالور .

اختیار قادین

بوکلچهره‌لر همزمین کیاه !..

بتون رنکلر بوندن اولسون سیاه !..
گورنمز فلك صانکه ایلر حجاب ؛
کواکب بویوزدن ایدر احتجاب !..
بوحاله سحائب اولور اشکریز ؛
صواعقده گویا که مردمگریز !..

پرده‌کی مستفرشه‌لره باقه‌رق

سیه‌لوحه بیك درلو الوان ایچون :
جهان سختدر ، سخت نسوان ایچون !..
کیمم بن ؟.. شوقز کیم ؟.. اوغدار کیم ؟..

بر مستفرشه

بوخواب سفالتده بیدار کیم ؟..

اختیار قادین

نه‌یم آه !.. مجنونمی‌یم ؟.. بن نه‌یم ؟..
بتون گون اویانمقده برفتنه‌یم !..

بر دیگر مستفرشه

اویانماز بزم بخت نیه‌آممز ،
که هب لیلدر بونده اییامز !..

بر دیکری دها

اویانسه‌ق‌ده ظلمتده‌یز بی‌دلیل ؛
اویانمقدن اکلارمی چشم علیل !..

منظر :

۹

سادەجە مفروش برخوابكاه . يودث يالكز تفكرات ايچندە .

يودث

جفا ديدۀ عشق ، شيدا يودث ،
پدر دشمنی ، يار اعدا يودث !..
نەصاندڭ مگر سن دە سلطانمی سين؟..
نەايشدر بوبادیٔ شرم بنات
سكا لعنت ايتسون ديرم كائنات !..
خيالتمی سين ؟.. جن می، شيطانمی سين ؟..

تبديل طور ايله

هوائيلكم وار بو گون پك ينه ؛
گوكل دوشمگی ايستيور پاينه !..
باشمدن چكل ، سن نەافكارسين؟..
يازق!.. عاقبت جنگه بالابتدا ،
بنی حرص شهرتله ايتدڭ فدا ؛
وفاسزسين اما فداكارسين !..

صكرەجە

نه‌اغلارسین ای دیدهٔ بی‌حیا !..
وفاسزلغی سنجه مخفی می‌یا ؟..
دگلدك یا سن بریالان شاهدی !..
بویوزدن گورن سنسین اك چوق زیان ،
پدر منخلع ، شاه آثوریان ؛
اوعاصی‌ده قلبمده برشاه ایدی !..
نه‌یاپسه‌م ، الهی ، بوهجرانه بن ؟..
اوگا عاشقم پك مصرّانه بن ؛
بگا یسه اوبرخصمدر بعدما !..
بوگون نیله‌یم حال ومستقبلی ،
ییقارکن عدو نینوایی ، بابلی ؟..
فقط عاشقم دائما ، دائما !..
براقدك بنی یولده سن بی‌قرار ،
توحّشله نزدمدن ایتدك فرار .
دوام ایت ، یولگدن چویرمم سنی !..
فقط شوندن اولسون که قلبك امین ،
بنی خالق آسمان وزمین
یاشاتدقچه اغیاره ویرمم سنی !..

حقارت گورنجه محبّت گیدر ،
فقط کینه گلمز غبار کدر .
نه‌در قلبمی شمدی بیلمم دلن .
ایچمدن گلن شمدی نفرین و کین ؟..
اولورمی بو حس مستمرّ ومکین ؟..
ألمدن گلیرمی ایچمدن گلن ؟..
ینه وضع متبدل ایله
ایچمدن گلن هب محبّتدر آه !..
خصومت‌ده گلسه ، اولور سدّراه
قیرلمش سلاحیله سردار عشق !..
الهی !.. اواندام بالا نه‌در ؟..
اوپیشانئ ذی تجلّا نه‌در ؟..
نه‌دن بندن اولماز خبردار عشق ؟..
ایدرسه‌ن اونی سن نصیب آخره ،
بن اولمازمی‌یم بونده برمسخره ،
تماشا گر انهزام امید ؟..
امیده ممات ایتمه‌ده فتح باب ؛
اودر علّت زندگئ شباب ؛
نصل قیلمه‌یم التزام امید ؟..
توقفدن صکره

ينه چاغلايور جوى عمرم ، نه‌سود ؟..
دگزلرله سونمز بوشمع حسود ،
جهنّمدن اولمش گبى مشتعل
دگلدر ، آقين برخوش افسانه يأس؛
جسارت ويرر بعضاً انسانه يأس ؛
خطرناكدر عاشق منفعل !..
نه‌ياپماز بوهجران ، بوسوز جگر ،
حسدله برابر اولورسه اگر ،
گوروب يارى بربشقه همسرله يار ؟..
آقين !.. بيل كه ياعمرمز مشترك ،
ويا قبرمز توأم اولمق گرك ؛
بنى صاى بومقصدده بى‌اختيار .
اولورسين ، گلير برزمان ، معترف
كه عزمندن اولماز يودث منحرف ،
كه خونده واردر اصالت هنوز .
فقط شكر وحمد ايت كه خلّاقكه ،
الهى گوزك حسن اخلاقكه
خيالمده ايلر دلالت هنوز .

منظر :

۱۰

نینوا شهرینك خارج سوری. محاصرین طرفنده اقین‌دارا کسك خیمه‌سی. اوچ سنه صکره .ـ آقین‌دارا کس ایله نیناس مصاحبتده.

آقین دارا کس

اوت ، عون باری ، مساعیٔ ناس
بزی مظهر نصرت ایتدی نیناس .
فقط ساردانا پال‌ده ـ زوهرات ـ ایله
اولوب بر ، بزی ازدی کرّات ایله .

نیناس

فقط اولدی جیشنده دهشت عیان ،
کچنجه بزه فرقهٔ ـ بلخیان ـ .

آقین‌دارا کس

کوروب قلعه‌ده اختفایی بجا ،
لعین ایتمیور شمدیلك التجا .

نیناس

اوت، یاور اولمغله قدرت بزه ،
اگرچه نصیب اولدی نصرت بزه ؛
هنوز ایتمیور جیش منصور سور !..

آقین داراکس

بز ایتدك اونی گرچه محصور سور ؛
اوایتدی بزی بویله صحرا گزین .
نه صحرا که دریا اولور بعدازین !.. [*]

نیناس اوکسورەرك

حقیقت یمان برقیش اولدی بویاز !..

آقین داراکس

بوگون طاغ طاش ایتمکده صلحی نیاز ،
نصل صلحی بکلرسه مرغ ونبات ؛
عنادنده ایتمکده خائن ثبات !..

[*] یغمورلرك بوللغی مراددرکه تاریخاً مرویدر. ع . ح .

نیناس

بویغمورکه قیلمقده اجرای سیل ،
همان هریانی ایتدی مجرای سیل !..
بتون گیردی قوشلر بالق شکلنه ؛
کولدکدن صکره
که مألوف ایدك بر زمان اکلنه .
نه تمساح ایمش ایله‌یور امتزاج ،
بوطوفانله اول آفت زن مزاج !..
ایکیسی‌ده کولدکدن صکره
فقط بکلیور یاری آغوش یار !..

آقین دارا کس

اویاروطن ، بن غریب الدّیار .

نیناس

آچیقدر سکا نجه باب امید .

آقین دارا کس

بوطوفانده سوندی حباب امید .
سکا قلبمی ایتمدمی کشاد ،
که نومیدم اولمقدن آتیده شاد ؟..

که مغلوب وغالبده اولسه‌ق بوگون ،
بوغوغانی تعقیب قیلماز دوگون .
اوظالم که بیلدی نه‌در انهزام ،
بوگون أولمکی ایلمش التزام ؛
دیمم شهری تسلیم ایدرده گیدر ،
أولیرده اونی اویله تسلیم ایدر .
اوهنگامه‌ده صاغ قالورمی نگار ؟..
قالور بلکه دهشتلی بریادگار !..
اوت نجم امیدم اول مهلقا ،
چه قبری مغرب قیلار مطلقا ،
که گوز یاشلرمله لبالب قالور !..
اوحالده بنمچون نه مطلب قالور ؟..

نیناس

بوگون بش ییل اولدی، بن ایتدم حساب ،
که ایتدك اوسلطانه سن انتساب .
اوت ، ناله خیزکدر ، اشکریز ،
بواقلیمه بابلدن ایتدك گریز ؛
گورشدك اونکله چمنزارده ،

که بولمش ایدک حالت زارده ،
که هردم تحسرله گویا ایمش ؛
سنکله فراره مهیّا ایمش .
اولورکن بوکا میلی ، یارخصتی ،
قاچرمق نیچون اویله برفرصتی :
نه‌دن ایتمدک سودیککله فرار ؟..
نیچون دوندک اونسز ؟..

آقین داراکس

مع‌الاضطرار .

هوا قارارمقده بولنور .

ستمله براقدمسه بن دلبری ؛
وطن خدمتندن دکلدم بری .
اگر بریودث قالمامش اولسه زار ،
وطنده یودث وار هزاران هزار ؛
که اونلر اولوردی بوکون ناله‌زن
صکره‌جه
سه‌ویمکله قالماز بویولده کزن ؛
سه‌ویندیرمه‌دن حظ ایدر خلقی ؛

اونڭ خلق اولور جالب دقّتی .
نه‌صاندڭ حیات اویله آسانمی‌یا ؟..
کدر گورمه‌ین آدم انسانمی‌یا ؟..
حظوظه صاقین حصر نفس ایلمه ،
که هب ذوق ایچون گلمدڭ عالمه .
عمومی سه‌ویندیرمك اوزره کدر
بنی گلسون ایتسون بوگون دربدر .
کشی کندینی سودیرر یارینه ؛
مهارت یارانمقدر اغیارینه .
وبرده جهان حالی‌در بو ، نیناس ،
دگلسین یاسن بر جهان ناشناس ،
نصل اولسون آدم همان برمراد ؟..
زمان خوش گچرمی علی‌الاطّراد ؟..
ثبات اوزره اولسونمی جان شادمان ،
که ثابت دگلدر زمین وزمان .
اورته‌لق کیتدکجه قارارور .
فدای وطن ایله‌مم یاره بن ؛
فقط یاری‌ده ویرمم اغیاره بن !..

نیناس

زواله تقرّبده ذات الجمال ،
سنك اشتیاقك ینه بر کمال .

آقین داراکس لطیفه طرزنده

دگل هب جدلده صلابت نما ،
هوامزده‌ده ثابتز دائما .
ثباتی کوچوك ایشده قیل اعتیاد ؛
ایدرسین اونی سن بیوك ایشده یاد .
نه‌وار سنّاً ایتمشسه آز چوق شتاب ؛
که آرتدقجه تابان اولور ماهتاب .

بردن بوره یاغمور ، ییلدیرم

نیناس لطیفه ایله

بزم باشلادی اشته مهتابمز !..

آقین داراکس غرور ایله

کسلمز بو شبتاب ایله تابمز !..

نیناس

گرکدر بوجیش گنهکاره شو
آقان سیل رحمتله برشست وشو !..

بو آره‌لق بلیس ، اربا کس ، عبدالبعل وسائره ، ایصلاغش حالده بور بور کلیرلر .

بلیس

بوارضه نه‌دن بویله طارغین سما ؟..

آرباکس

نه عصیان آتش !.. نه طغیان ما !..
هجوم ایتمه‌دن غیری بن عاجزم ...

عبدالبعل

بوطوفان دینیر ، صکره نوبت بزم !..
ولو یاغمش اولسون قلاع وبروج ؛
عزیمتله ایتدك وطندن خروج .

بلیس

خبر یوللامش دون اوشاه عنود
ـ که بیهوده‌در بونده محو جنود ؛

که حصر ایتسه‌کز شهری سز حشره‌دك ،
بنی ألده ایتمز نه‌قوّت ، نه‌دك ؛
جهنّم اولك که ، گلنجه بهار ،
گورنمز اولور سزجه لیل ونهار ! ..—
بیورمش !..

عبدالبعل

هجوم ایتملی شمدیدن !..

نیناس

بویولده براوج ییل دها گچمه‌دن !..

عبدالبعل داراکسه باقه‌رق، اورته‌یه

تفکّرده برعاشق دافکار !..
یارین حربدن صکره باشلار شکار
که بیلك حربه فائق اهمّیةً ،
بنمدر اوحیّاً ویا میّتا !..

داراکس اورپرر .

نیناس

امیرالعرب‌ده براز منفعل ؛

نگاهنده برراز دل مشتعل !..

استهزا ایدر .

عبدالبعل

درونم دیمکدر او آتش نثار :
یا احراز مقصد ویا اخذ ثار !..

آقین داراکس

بودعوایی آتی ایدر فصل وحل .

عبدالبعل

اوزاق گیتمکه بلکه قالماز محل !..

آقین داراکس

سپهر وعربله ملك همجهاز !..
بوممکنسه قیل فرصتی انتهاز ...

بلیاس سوزی کسه‌رك

صوص اوغلم !.. بوبحثك دگلدر یری .
مخیّر براقمق ایشلك اخیری .

گوررسه اگر جائز امّ النجوم ،
بوشب ایلرز شهره برصوك هجوم .

آقین دارا کسدن بشقه هپسی کیدرلر - یالکز عبدالبعل کیدرکن طوروب خشم ایله آقین دارا کسه باقار . آقین‌ده بونظر خصمانه‌یی اعاده ایدر .

عبدالبعل

عربسه‌م سپهرو بیلنمك نیچون ؟..
ویا آبرویم سیلنمك نیچون ؟..
قرا کلقده‌در هپ سنین وشهور ؟..
شفق لیل اسوددن ایلر ظهور !..

سریعاً کیدر . آقین دارا کس یالکز قالیر . شدتلی روزکار .

آقین دارا کس خیمه‌سنده

قلیجلر - بولوتلر بوارق فشان ،
اولورکن هپ آفاق اولومدن نشان ؛
شناور یم آتش وخونده تن ،
صفیر عدمکن دمادم اوتن ؛
خیالمده دیدار دلسوز یار ،
قالوردم تحسّرده بی‌اختیار
فقط - حیّ ومیّت - بومهلك خبر ،
هپ آماللی ایتدی زیر وزبر !..

بردن بره زانو نه‌زمین تضرع واسترحام اولور . فورطنه دائم

الاهی ، بیوکسین ، بیوکلك سنك !.. [۱]
عوالمده مملوك ومالك سنك !..
خداوندسين ، دیر ، سما وزمین ؛
خداوندسين ، خالق عالمین !..
نم قولدن اولسونمی خوف ورجام ؟..
ید قدرتکدن کیم آلمش لجام ؟..
سنك امر ونهیکله قائم بودهر ؛
طورر گوه وصحرا ، یورر ابرونهر .
سکا واصل اولمقده هر بر طریق ؛
وجودکده در دشت ودریا غریق !..
قدر دست حکمکده احکامبر ؛
قضا پای قهرکده زیر وزبر !..
ازل ملك صنعکده بر کهنه باب ؛
ابد بحر ذاتکده کمتر حباب !..
هب اشیاده جمعیت وحدتك ،
هب اجزاده کلّیت عادتك !..
سنك آتشکله دونر کائنات ؛

[۱] آقین دارا کسك بومناجاتنده تأليه ایتدیکی ـ بعل ـ نام معبوددر .
ع . ح .

بوگون امر ایدوسه‌ن سونر كائنات ؛
چيقار فرع ناچیزدن بيك اصول ،
گچر آن واحدده برچوق فصول !..

اورته‌لغه باقه‌رق

نه ترتيبدر بونه تنظیمدر ،
عناصر که شایان تعظیمدر !..
نه دهیمدر بو نه داراتدر ،
عوالم که همجرم ذرّاتدر !..

اصوات بلند . های هوی جنود . رعد وبرق . صرصر .

نه‌احکامدر نازل اجرامدن ؛
اوادوار بی‌مکث و آرامدن !..
کواکب سنك مهرکه مشرقه ؛
مواکب سنك فیضکه بدرقه !..
سنکچون ثواب ایشلر اهل صلاح ؛
گنهکارلر سندن ایستر فلاح .
قلوب آهلر نزدکه اعتلا ،
دوشر سافله عين برق بلا !..
سنك معکسك جاهلر ، اوجلر .
سن اللهسين دير طوروب موجلر !..
الوهیتکدن عیان جسم وجان ،

ربوبیتکدن نشان این و آن !..

گوزل جمله نقش و نگارك سنك ؛

گوزللکده بریادگارك سنك !..

ـ یاحیّ ویامیت ـ یاخیر ویا شر !..

اوت ، حیّ ومیت ، قوللکدر بشر !..

اوجانانه قسمت دگلسه وصول ،

مرادم بنم سنده بولسون حصول !..

اسمکده اولان صرصرك برضربه‌سیله بوصره‌ده خیمه پارچه‌لانه‌رق اوچار. عناصرین اردوسنك سیللر، ییلدیرملر آره‌سنده نینوا قلعه‌لرینه هجوم ایتدکلری کوریلور. آغاجلر هپ رکوع حالنده وییلدیرم ضیاسندن یغمور دانه‌لری آتشدن سجیملر شکلنده نمایان اولور ، چادرك اوچمه‌سیله بومناظر میدانه چیقه‌رق آقین‌دارا کس تحفظ سائقهٔ طبیعیه‌سیله بربیوك آغاجه التجا واوآغاجله برابر سجده ایدرکبی ندا ایدر :

بوطوفان نه ، یارب !.. بودهشت نه‌در ؟..

بوخونریزلکلر ، بووحشت نه‌در ؟..

نه‌در قوشماسز موته امداد ایچون ،

بوبیداد یکدیگره داد ایچون ؟..

یازقدر بواقوامه ، ای ذوالجلال !..

یتر اختلاف ، الویرر اختلال !..

شوآشوبه الطافکی شامل ایت ؛

شووحشیلری آدم ایت ، کامل ایت !..

سوررسه بوجنك ، آدميّت بيتر ؛
دم آشتی گلسون ، آرتق يتر !..
يا انسانلره جوهر احسان بيور ،
ويا خود بنی يرله يكسان بيور !..
معيشت ديورلر ، معيشت بومی ؟..
حياتك يوزنده بشاشت بومی ؟..
صيقلدم بو رؤيايی تعبيردن ؛
بوعندی اولان رأی وتدبيردن .
اويان ، پنچساله شب فتنه زا !..
بو آتش ، بوسرمای مردمگزا ،
بومحشر ، بومدهش تماشا نه‌در ؟..
بو فرياد فرياد بخشا نه‌در ؟..
بوعالم كه اغراض حسّاد ايله ،
طولار بطنی هر لحظه اجساد ايله ،
كه دونمكده‌در مست خون جگر ؛
دوشوب خيره‌سر ، صيزسه آرتق دگر !..
صواعق فشانكن بتون اختران ،
سن آتی ميسين ، ای شب بی گران !..
كه هيچ طويميور بونلری ظلمتك ؟

مزاری میسین یوقسه بوامتك ؟..

ییلدیرملره باقەرق

أس ، ای باد ، أس ای صرصر زورگار ،
شو مشعللری سوندور ، ای روزگار !..
لقای عدمدن شو بیلك قات بتر
سپهردهٔ جهلی چاك ایت ، یتر !..
طاغلسون بولیل ونهار دمار ،
بودوددم آلودی قیل تارمار !.. [*]

زیادەجه اکیلن آغاجه

نەدر، ای شجر ، ایتدیکم اشتکا ؟..
سکا هم ده قیلمقدەیم اتکا ،
تحفظ ایچون باد پرزوردن !..
یا عاری میسین سن او محذوردن ؟..
سنك ده یاقار جانکی زمهریر ،
بوکر قدکی تند باد شریر ؛
زمین تضرعده صبح ومسا
اولورسین بوآلچق گبی سجده سا !..

تبدیل وضع ایله

[*] ـ دم ـ خون ـ معناسنه .

ع . ح .

داراكس !.. يتر ، فرصتى قيلمه فوت ؛
گورنمكده قارشوكده بيڭ درلو موت ؛
گيدوب ايله الڭ تنديني انتخاب ؛
بوكابوس نفسه قيل القاى خواب !..

سل سلاح ايله مهاجمين اردوسنه قاتلمق اوزره متهالكاً كيدر .

منظر :

١١

نینواده سارداناپالك سرایی . طولانی براوطه . سقفنده‌كی پنجره‌لردن شمشكلر عكس ایدر . یغمور محسوس ، رعد مسموع ؛ اصوات مختلفه منعكس . اورته‌ده غایت مرتفع وجسیم وصلملی بر سریر . ساردانابال . یودث . مستفرشه‌لر . ودها كوچوك كریمه‌لر . خادم وخادمه‌لر . وصكره بتون سرای خلقی .

ساردانابال

فلك بویله تغییری قیلمش مراد .
آنك هانگی حالنده وار اطراد ؟.. [*]
مهانه تحكم قیلنجه كِهان ،
بوزولمش دیمكدر نظام جهان .
قیلج نیله‌سون قول اولنجه سقیم ؟..
سرایمده ، نسلمده دشمن مقیم !..

سلمدن سریره چیقوب آراده سقفك یان پنجره‌سندن باقه‌رق

امان یوق چكلدكسه‌ده مأمنه ؛
سماویلر آچقده یول دشمنه !..

برآره‌لق شمشكلر كسیلوب صباح اولمقده اولدیغنی ضیای منعكسدن آكلاشیلور .

[*] اونك یرینه آنك .   ع . ح .

اوت ، خصمم اولدی اودآ بتون ؛
اهالی طرفگیر اعدا بتون !..
توکندی مهمّات وارزاقمز ؛
مدد ایلهمز اولدی رزّاقمز !..

خارجه بانهرق

بات ، ای آفتاب سیهچهره ، بات !..
سکا ، بن گوچرکن ، یاقشماز ثبات !..
سقوط ایت ، اولوب بربیوك ییلدیرم ،
طوتوب بن سنی ، خصمی یالوارتیرم !.. —
یاقلسون ، یقلسون قلاع وحصون !..
مصوندر بنم تختم البت مصون .
گلیرکن ، بیلك ، ای بلیس — ارباکس ،
که بولمازسکز بونده صاغ برمکس !..

ایچرده کیلره

نیچون خاك اوله خاکپای خدم ،
کول اولمقده ذاتم بولورکن قدم ؟..
أولیرسهك اولور جان وتن بی‌نشان ،
فقط صاغ قالور تاابد نام وشان !..

دیشارده کیلره

بواقلیم معروض تسلیم‌در ؛

وجودمله قائم براقلیم‌در !..

دها شدید

قاپانسون مسا کن ، معابر بزه ؛

آچلمازمی صاندڭ مقابر بزه ؟..

جهنّمله گلسه‌م بوگون روبرو ،

یانارخصمه ایتمم فقط سرفرو !..

ينه ايچروده كيلره

اوچوب نسلم اولسون سمایه نثار ،

فلکدن قلنمش اولور اخذثار !..

اوت جنك ، ملوك ومالکله جنك ؛

معابد ، مصائب ، مهالکله جنك !..

اولوب مملکت بربیوك مقبره ،

آچلسون خداسیله پیغمبره !.. [*]

خارجه باته‌رق

گیرڭ شهره !.. آنجق بن ایتمم رجوع .

استهزا ایله

هب ارزاقمز بیتدی ، هرکسده جوع ؛

---

[*] بوراده - خدا - دیدیکی - بعل‌در . واونك پیامبری بلوسدر ، یا کاش آکلاشلمسون . بلوس ساشانك جد اولینی‌در .

ع . ح .

صنملرده باقی فقط اشتها !..
ییسونلر نه‌من وارسه غالیها !..

خدمه‌یه

مماثل نه‌وارسه زرو جوهره ،
یغلسون بو هیبت نما مشهره !..

خدمه‌دن برقاچی چیقار .

بنا ایله‌یم برجهان عبر !..

ینه آمرانه

بتون تابعاته ویرلسون خبر !..

برقاچ خدمه دها چیقار.

خارجه

گلك سز هب انصار واعوان ایله ؛
گلك ، چارپشك شاه نسوان ایله !.. [*]

عائله‌سنه

سزك‌ده چیقار عرشه اوصافکز .

یودث

اولورمی بوکا قائل انصافکز ؟..

ینه قاراکلق چوکر . بوارق باشلار.

---

[*] یاخود ـ جیش نسوان ایله .

ع . ح .

صنملر سزی ناره یاقمق دیلر ؛
بزم جنحه‌مز ؟..

ساردانا‌پال *خارجه باقه‌رق*

نینوایه گیردیلر !..
صامدن ایتمك صددنده
شووارکه بودیوانه گیرمك محال !..
مستفرشه‌لردن بری دیکرینه
نه‌در مقصدی ؟..

ساردانا‌پال *اینه‌رك*

قورتولشدر بوحال .

یودث

نه‌دن آنم اولسون فقط برصبی ؟..

ساردانا‌پال

دگلمی اوذاتاً سقط برصبی ،
سراپا خطا عشقکزسه مرام ؟..

سریرندن ایندیکی صره‌ده سقفلرك بریسندن صاعقه نزول ایدر . برقاچ قادین اورولوره . برچوقلری بهت وخوف ایله دوشر . سریرك دخی برطرفی یانار . ساردانا‌پال اصلا فتور کتورمیوب حدت وشدتنی آرتیرر ، کوله‌رك واصابت ایدن ییلدیرمی مراد ایدرك برکنارده مبهوت طوران یودثه خطاب ایله :

قوجاقلاش يودث ، اشته طفل غرام !..

عمومه توجهله

گيدركن بوگون عزم ايله بريكا ، [*]

بيلمك ييلديرملو يتشمز بكا !..

قلبى

فلك ياقمه‌دن بز سونرسه‌ك دگر .

بيهوش ياتان قادينلردن برقاچنى تكمه‌سيله اوروب يوقلايه‌رق

گيرمش مى بونلر نه‌اولمش مگر !..

حايقره‌رق

يتر قالقڭز هى !....

ساردانابالك انعكاس صوتندن مهتز اولمشجه‌سنه هرطرف تزلزل ايدوب نهايت ديوانك برطرفى ييقه‌رق غايت بيوك برطاش دوشر .

يودث

بو بر منجنيك !..

بوطاش كوچوك چوجوقلردن بريسنى ازر؛ وديوارى ييقمش اولديغندن رخنه‌لردن خارجده يانغين ايله قلعه‌لرك يقلديغى وهواده پاچاوره ، قونداق وقلاص ومنجنيك طاشلريله اوق وجريدلرك اوچديغى وبرجلردكى عساكرك آره صره قاچديغى ودوشديكى والحاصل هزيمتك تعمم ايتديكى كوريلور؛ فرياد وغريو ايله باران وبوارق دوام ايدوب كيجه ايله كوندوز بر برينه قاريشور . حضار كنديلرينى غائب ايتمش كبى اولوب كيمى دوشمكده، كيمىسى ده يكديكرينه صارلمقده ويالكز ساردانابال دها زياده كسب شدت وحدت ايدرك اوته برى يه قوشه‌رق ، برطرفدن ده‌نه ياپديغى بيلميه‌رك صويوغمقده بولنور وبرآرالق يودثه خطاب ايله منجنيكى اشارت ايدرك :

---

[*] - بريكا - بريانه - يرينه .   ع . ح .

بو بر حامل مژده ، ساعیٔ نیك ؛
آقین دن گتیرمشمی صور برپیام !..

یودث

خایر ، ظلم علیهنده ایتمش قیام !..
او برسنك لعنت !.. تحاشی ایدك ...

ساردانا پال ازیلن چوجغی النه آله‌رق

ـ نه‌دن آثم اولسون صبیلر؟..ـ دیدك ؛
سیول بلانك شو برمنصبی :
بو معصومه آثم‌می ، بیکس صبی ؟..
نم وارمی دخلم بو اهلا کده ؟..
هانی رحمت اصنام وافلا کده ؟..

چوجغی یره آتوب چلدیرمش کبی طولاشه‌رق

شفقمی ، گلستانمی بومشجره ؟..

یقیلان دیواری مراد ایدرك

تماشا ایدك !.. اشته بر پنجره !..
نه‌منظر !.. نه‌خوش لمعهٔ التفات !
بتون کائنات ایله‌مکده وفات !..

قهقهه ایدر .
خنجرینی چکوب کوکسنه طوغری کوتوره‌رك

دمیردن یورك !.. خنجر ایلرمی كار ؟..
اوررسه‌م اولور بلكه خنجر فكار !..
أولوم برزبانی گلیر آخره ؛
بنمسه گوزمده اوبر مسخره !..

دیوارك یقلدیغی جهته طوغری اوراجق كبی خنجرینی قالدیروب هجوم ایله

آتل‌ده آل ، ای آهن خونفشان ،
آتل ، قلب گردابه آل برنشان !..

خنجری دیشاری‌یه فیرلادیر .

یان ، ای نینوا ، یان ، خاك وخاكستر اول !..
ایدوب نامه اقتدا ، برتر اول !..

قورقونج برسسله

قاپانسون بڭا غیری دار ودیار ؛
أولوم گورسون انظار اغیار ویار !..

برجهته شتاب ایدرك غائب اولدیغی صره‌ده

حضاردن بعضیسی

الهی !.. مددلر قیلان هرزمان !..
مدد قیل بزه !.. المدد !.. الامان !..

سارداناپال

ألنده برمشعله ، صول جهتدن صاغ طرفه قوشه‌رق كیتدیكی صره‌ده چیغلق قوپارانلره :

طویولماز بو فریاد بی‌فائده !..

صاغ طرفده غائب اولور . صول طرفده دومان وعلو کورونمکه باشلار . ساردانapال ، النده ینه مشعله ، ظهور ایده‌رك :

طوتوشدیردم آفاقی برحمله‌ده !..

هرایکی طرفدن آتش صارمغه باشلامغله ،

حضار آیری آیری :

فرار ایتملی !.. آه !.. نردن فرار ؟..
نه‌اولدق ؟.. نه‌در بو بخار وشرار !..
مفر یوق !.. مفر یوق !.. مفر !.. برمفر !..

ساردانapال

مفر یوق !.. مدد یوق !.. ظفر وار ، ظفر !..
قاپاتدیردق ابوابی آتشله بز .
بویرده‌یسه بالذات بز حاجبز !..

برالنده مشعله ، بیقیلوب‌ده آچیلان طرفه کیدرکن دیکر الیله یودی‌قولندن طوتوب سوروکلیه‌رك

گلك، لطف ایدوب ، نزدمه سز براز ...
اولومدن سز ایتمزسکز احتراز !..

یانغینی کوستره‌رك

شو گلزاره سز ویردکز رنك وبو :
قبول ایتسه‌کز بعلی اولمازدی بو !..

بمله برابر دگل ، هایدی گیت ؟..
قدومنده گورسون سنی اول یگیت !..

متعاقباً مشعله‌یی آتوب ویودثی بلنــدن طوتوب قالدیره‌رق ییقیلوب‌ده آچلمش اولان جهتدن خارجه آته‌جق اولدیغنده‌که سرایی هرطرفدن نارو بخار قاپلامش وچیغلقلر ایسه آرتمغه باشلامش بولنور ، کیم اولدیغی بللی اولمیان برشخصك آن‌واحدده ساردانا پالك الندن یودثی قاپوب کوتوردیکی منظور اولور.

منظر :

۱۲

برطرفده طاغلردن سیللر آقوب طاشلر، آغاجلر یوارلانور؛ سورولر یقیلور. شهره متصل عسکر کیرر؛ شمشك، ییلدیرم؛ اوزاقده یاردانابالك سرایی یانار؛ دیکر طرفده برجسیم مغاره: مدخلنده آقین داراکس ایله یودث، تلاش واضطراب ایچنده صکره عبدالبعل؛ ودها صکره برقاچ نفر.

یودث پرشدت

حیا ایت، داراکس!.. اوگمدن چکل!..

آقین داراکس

یودث، گندگه گل!.. بورؤیا دگل.

یودث

جهنمده اولسون گورنمه بکا!..
گوزمدن چکل!..

آقین داراکس

بن نه‌یایدم سکا؟..

یودث

نه‌یاپدڭ ؟.. نه‌یاپدڭ ؟.. بتیردڭ نی !..

آقینك اوستنه یورویه‌رك

نیچون قورتاروب‌ده گتیردڭ نی ؟..

سرایی گوستره‌رك

نه‌در شونده باق برطوتوشمش بنا !..

آقین دارا کس

بنای مظالم غریق فنا !.. [*]

یودث دائما سرایی گوستره‌رك

علولر قوشانمش شوبنیاده باق !..

آقین دارا کس کذلك سرایی گوستره‌رك

جزا یوقمی غدّاره دنیاده باق !..

صکره‌جه

گوروب عبرت آل ، باق‌ده قیل اعتماد :

اولور جان یاقانلر سراپا رماد ! ..

یودث

بتون عائلهم آنده نالش کنان ؛

[*] غریق فنا ، یاخود قرین فنا .   ع . ح .

اویانغینده مستقبلمدر یانان !..
یاقارشومده اولمازمی‌سین شرمسار ؟..

آقین دارا کس

سکا شمدی آنجق بنم غمکسار .

یودث

یانان خانه‌مك غرق خاکستری ،
نه‌جرأتله چیقدك بکا مشتری ؟..
قانمله بویانمش سرك ، بسترك !..
اولورمی بنمکیله براخترك ؟..
بکا غیری برقالدیرمدر دوشن !..
اواختر دگل ، یلدیرمدر دوشن !..
سنی سودیکمدن ملول وحزین ،
دوشونمك بیله ایسته‌مم بعدازین !..
أوت ، ایسته‌مم غیری گون گورمکی ؛
سورونمکدن اثقل عمر سورمکی !.. [*]
نصل بکلرم ، ایته‌دن بن حیا ،

[*] ـ عمر ـ نثرده مستعمل اولدیغی کبی تلفظ ایدلمکده بأس گورلمدی . ع . ح .

يانان قومڭ آتشندن ضيا ؟..
ألـﻜدن سنڭ قورتولورسه‌م اگر ،
زبانی‌یه ، عفريته قاچسه‌م دگر !..
دگل رابط قلب ، أل ويرسه‌م سـﻜا ،
شو ير ، گوك بو گون لعنت ايلر بـﻜا !..

يودث يردن يره طوروب مملكته ، سرايه . حرب وحريقه ، عسكره‌ده افراط كدر حالنده طوران آقين داراكسه عطف نظر حنت اثر ايتمكله برابر بالدفعات اوستنه يوروديكی يار دشمن رفتاری قوشوب دراغوش ايدرك ،

آقين نرده‌سين ؟.. آه !.. آقين !.. آه !.. آقين !..

بعده دهشتله كری چكله‌رك

نه‌ممكن !..

بوصره‌ده عبدالبعل ظهور ايتمكله

آقين !.. اشته سن گل يقين !..

كنديته كله‌رك

بعل !.. گل بـﻜا يارسين سن قديم ؛
بابام قيلدی الهام ، اولوركن عديم !..

عبدالبعلك اوكنده كاه تعود ، كاه قيام ايدرك ورعشه‌لر ايچنده اولان آقين داراكسی كوستره‌رك ،

نی قورتاران گورديگڭ پنجه‌دن
نی قورتاروب حفظ ايت اشكنجه‌دن !..
أولومدن اگر ايله‌دمسه فرار ،
سـﻜا ايتدم ، ای ديو !.. بن اغترار .

فدا اولسون ، انصاف ایدوب باق بکا ،
سراپای جسم حقیرم سکا !..
دل وجان تجلیلی گوزلر سنك ؛
بو صاچلر ، بو اللر ، بو گوزلر سنك !..
سکا قوشدم ، اولمغله ظاهر لهیب ،
سنی چونکه بولدم بن اوندن مهیب !..

دیز اوستنه یورویه‌رك عبدالبعله تقرب ایتدکجه عبدالبعل کری چکاور.

سنکله قارا طوپراق اولسون یرم ؛
الکله بکا طاش ویررسه‌ن یرم !..
سکا قالمه‌در مقصدم تاابد ،
بیابانده بی غصهٔ نیك وبد !..
که ذاتاً بیابانه دوندی وطن !..

کوزی یانغقده اولان شهره معطوف اوله‌رق بردن بره قیام ایله ،

جهنم علولندی ، سوندی وطن !..

برآقین‌داراکسه ، برعبدالبعله ، برده یانغینه باقدقدنصکره نه‌سویله‌دیککنی بیلمز برحالده هوایه خطاب ایدرك ،

یارین نینوا برباغ اولور دلنشین ،
گولرـین گولر ، ای لقای خشین !..

ینه عبدالبعله توجهله حریقی کوستره‌رك

شو دهشتدن افزون ایکن دهشتك ،
یودندن نه‌در خشیت‌ووحشتك ؟..

ویرر دهره برابشقه دهشت دها ،
صارل گل، بوتمساحه ، ای اژدها !..

ینه زانو برزمین خضوع عبدالبعله طوغری رجوع ایله

دوشونمم بوگون شرّ ایله خیری بن .
زهردن شفا بکلرم غیری بن !.. [*]
نه وار آیریلورسه‌م جهاندن اگر ،
سنکله قاوشمق جهانلر دگر ؛
صوکی عین اصلاح وارشاد اولور .

دها تقربله

امین اول که روح وطن شاد اولور ؛
ثنالرله آلقشلار اقوام ، امم ؛
سن آغوشکه آل بنی !..

عبدالبعل

کندیسنی قوجاقلایان یودثی شدتله رد ایدرك برصدای رعد ادا ایله ،

ایسته‌مم !..

یودث یره دوشر ، بعل حدت ونفرت ، آقین ضجرت وحیرت ایله کوری چ‌قلوب اوچی‌ده اولدقلری یرده طوکمش کبی برمدت قالورلر . بونقطه‌ده سکوت هائم ، نقاط سائره‌ده حرب وحریق ، وفریاد وفغان وطوفان دائم . برازصکره عبدالبعل برقاچ کره یودثی متنفرانه طواف ایدر . دها صکره ،

[*] یاخود ـ شفا زهردن بکلرم غیری بن ـ ع . ح .

نه‌ظن ایله‌دك سن بنی ، ای قادین !..
ـ اونوتدم ، یودث‌میدی بیلمم آدك ـ
بنی سن وطنسزمی ظن ایله‌دك ؟..

آقین دارا کس

کور ، ای ابتلای وطن نیله‌دك !..
وظیفه‌مدی آمالمك رهبری ؛
ألله مگر آچشم مقبری !..
نه‌یاپدم بن ، ای ربّ عزت پناه ؟..
حمیت صانوب ایشله‌دمی گناه ؟..
بومیدی بنم عهده‌مه ماوجب ،
شریعتمی‌در طوتدیغم یول عجب ؟..
انیسمدی ذات‌الوفا بر پری
که اوستمده دیترردی بال و پری ؛
صیانتدی مقصودی ، انجام کار ،
اومونس پری‌یی بن ایتدم شکار !..

عبدالبعله ویودثه برنظردن صکره دوشونور. خارجه باقاره ملهم کبی بغتةً :

اولونجه قدر جان بوتندن جدا ،
وطن عشقنه هرشی اولسون فدا !..

مائل تباعد اولور .

يودث نيم قيام ايله

وطن قالديمى ، پرمظالم وطن ؟..
بنم ، ايشته گل ، باق بوحالم وطن ؟..
اوده بويله بى بخت ، بى كس ، خراب :
بوگون برحرارت، يارين برتراب !.. [*]

آقينك اوزاقلاشديغى جهتى كوسترەرك ،

بوگون بن بوعاصى‌يه عصيان ايچون ؛

شهرى مراد ايدرك ،

شوآفتلره قارشو ، نسيان ايچون ،
سزادر سرم اولسه محروم هوش ،
عظام تنم همفغان وحوش!..

ديوانه‌جه اطرافه سكيردەرك وحايقرەرق ،

آقين!.. نردەسين ؟.. نردەسين؟.. اى پدر !..

كنديسنى يانان سرايده ظن ايدرك ،

هب ابواب مسدود ، بن دربدر !..

آقينى طوتەرق ،

آقين!.. نجه سنسز نه‌ممكن قرار !..
آقين!.. سندن ايتمكدەيم بن فرار ،

[*] حرارتدن مرام اوآتشده‌كى حريق . ع . ح .

سکا اولمق اوزره قریباً یقین !..

آقین داراکسی براقوب قوشەرق برطرفه شتاب ایله غائب وغائبده سی‌ده کیتدکجه غائب اولەرق ،

آقین !.. آه ، آقین !.. ای آقین !.. واه آقین!..

عبدالبعل

نەوار ایلەدمسه فدای جمال ؟..

کالم ، یتر ، اولماسون پایمال !..

نەسمته آتارسه بوسیل بلا ،

دوشوب ، ایلرم آنده بن اعتلا !..

بعلده برطرفه کیتمکله موقع یعنی صحنه برمدت بوش قالور .

آقین داراکس عودتله

نجید یوق؛ علو قاپلامش هر یری !..

عبدالبعل کذلك دونەرك

برابر اولورسەق مقهر یری !..

آقین داراکس متحزن

بیوکسین ، بکا اولمه سن منفعل ؟

قوجاقلاش رقیبکله ، عبدالبعل !..

یکدیکرینی دراغوش ایدرلر .

عبدالبعل

تجلّیٔ بختم دیمك بهترین ،
بومسلکده اولمق سکا بن قرین !..

بوصره‌ده برقاچ نفر یودثك نعشنی کتیریرلر .

نفرلردن بریسی

بویکدر دیوب یار واغیاردن ،
شوقز کندینی آتدی بریاردن !..

آقین‌الله بعل ایکیسی بردن

یودث !..

نفرلر نعشی یره وضع ایدرلر.

آقین داراکس

ای بعل !.. ای بعل .. چاره بول !..

عبدالبعل

اونی شمدی باق ایلرم بن قبول !..

یودثك نعشنی اقامه ایدوب قوجاقلایه‌رق

یودث !.. خالقك روح ایدینسون سنی !..
الاهات تألیهه اینسون سنی !..

آقین داراکس کذلك جسدی آیاقده د راغوش ایدرك ،

براق !.. اوچسون، افلاکه اوچسون ملك !..

پرستیدهٔ ارضی گورسون فلك !..

میته‌یی ایکیسی‌ده براز ایاقده طوردیروب رقت وحیرتله تماشا ایتدکدن صکره نفرات ایله برابر مغاره‌ده برکناره وضع ایدرلر. آتش کیتدکجه‌یاقلاشور. آقین داراکس قوشه‌رق کیدوب برمدت غائب اولور. تلاش وهراس ایله برنفر کلیر.

کلن نفر رعشه‌لرله

جهنّم تقرّبده !.. یوق برمفر !..

آقین داراکس

اوستی باشی یانارق کلوب یودثه طوغری شتاب ایله

مفرّ م بنم اشته ، آه ای نفر !..

بخارونار مستولی اولور. نفرات فرار ایدرلر.

آقین داراکس یودثك نعشی اوستنده

جهنّم بکا شمدی امداددر !..

بنم نارم اوندنده مزداددر !..

کوزوکمز اولورلر. یالکز عبدالبعل قالور ومغاره‌دن
چیقه‌رق قولیله ساردانابالك سراینی اشارت ایدرك ،

عبدالبعل

شو بدبخته دیردك شه‌زن مزاج ؛
اولوملرله طوغمش اوذی امتزاج !..
شه‌زن مزاجك باق آثارینه ؛
باق اجزاسنك شکل ایثارینه !..

بردنبره معکس حریق اولان کوزلری دونه‌رك خنجریله اماده‌ٔ انتحار برحالده ،

سمندرمی‌یم بن ؟.. زبانی‌می‌یم ؟..
بو نیران عصیانه بانی‌می‌یم ؟..
غروب ایتدی عشقم ، او حسن منیر ؛
لهیبمدن اولسون عدم مستنیر !..

تم

آثار مفیده کتبخانه‌سی

آثار مفیده منسوب اولدقلری ملتك سامان عرفانی احتوا ایدن بر خزینه‌در . بونلرك ضیاعی، حیات‌امتده تضمینی ناقابل ضررلر ایقاع ایدر . بر طرفدن متوالی ومستولی حریقلر ، دیکر طرفدن قدرشناسان اجانبك بذل‌ایتدیکی نقود قارشیسنده اراده‌لری‌صارصلان ومغلوب اولان اصحاب ویاحفّاظ کتبمزك لاقیدی وجدانسوزی یادکار اسلافك بر قسمنی کتبخانهٔ فنایه ، بر قسمنی‌ده اوروپا وآمریقایه طاشیمقده‌در . اویله برحالده‌که کونك برنده خزائن عرفانمزك بسبتون بوشالمسندن قورقولور!...

کتب غیر مطبوعه‌مزك حال ومقدّراتی بو . مطبوع اولانلرینه کلنجه : بونلر میاننده، مثلا، مطبعهٔ عامره ایله مصر بولاق مطبعه‌سنك وقتیله فوق‌العاده التزام دقت واعتنا ایده‌رك طبع وتمثیل ایتمش اولدیغی کتابلردن بر

چوغنك اك قیمتلی و دکرلیلرینك نسخ موجوده‌سی
ازاله آزله تدارکی کسب‌عسرت و ، ینه مثلا ، برقاچ سنه
اول یکرمی ، اوتوز غروشله ممکن‌التدارك اولان بر
ندیم دیوانی بوکون یوز اللی ، ایکی یوز غروش رادده‌سنه
ترفیع قیئات ایتمشدر .

مطبعهٔ عامره و مصر مطبعه‌سیله مطابع و طبّاع سائره‌نك
الی‌الابد حافظه آرای شکران اوله‌جق صورتده خدمت
ایتمش اولمقله برابر ، انتخاب آثار خصوصنده دائما اصابت
ایده‌مامش اولدقلرینی آثار مطبوعه کوستریور . مثلا
شیخ‌الاسلام یحیی افندی کبی لسان وادبیاتمزده
اساتیذ معدوده‌دن اولان برذاتك دیوانی اهمال اولنه‌رق ،
سنبلزاده وهبی و عینی دیوانلری کبی قیمت تالیه‌یی حائز
اثرلر باصلمشدر . استانبول لهجهٔ بیاننك شعرمزده استاد
اولی اولان باقی نك دیوانی‌بیله بو اهمالدن قورتوله‌مادی .
آلتمش ، یتمش سنه اول طاش باصمه‌سیله وغایت نامطبوع
صورتده طبع وتمثیل اولنان مجموعهٔ اشعاری ـ که بوکون
نایاب ویا کمیابدر ـ بیوك مطبعه‌لرمزك تفریق وانتخاب
آثارده‌کی لاقیدیسنی کوسترر .

اساسده‌کی بو اطرادسزلق اشکالدده مشهود اولور :
مثلا شاعر اعظم عبدالحق حامد بکك شمدی‌یه قدر انتشار ایتمش اولان یکرمی‌یی متجاوز اثرلری مختلف کاغدلر اوزرینه ، مختلف شکل وقطعه‌ده باصلدیغندن بونلردن اوچ، دورت دانه‌سنی بریرده جمع وتجلید ایتمك قابل دکلدر . اساسندن پریشان قالمغه محکوم اولان آثار مطبوعه‌نك کتبخانه‌لرده نه قدر مدت پایدار اوله‌بیله‌جکی ایسه معلوم !.

معارف ناظری شکری بك افندی آثار قدیمه‌یی ، متوالیاً تهدید ایتمکده اولان آفات ضیاعدن ومؤلفین جدیده‌یی ده طبع آثارده متمادیاً مصادف اولمقده بولندقلری مشکلات و ترددن وقایه وتخلیص مقصدیله (آثار مفیده کتبخانه‌سی) هیئتی تشکیل وبو هیئتك ریاستنی بالذات درعهده ایده‌رك وسائط موفقیتی احضار صورتیله وظیفه‌سنك امر ایفاسنی تسهیل بیورمشلردر.
کرك بو کتاب، کرك بوندن بویله ساحهٔ انتشاره چیقه‌جق آثار ، مساعئ واقعه‌نك درجاتنی کوسترر .
هر تشبثك بدایتنده بر چوق نواقص بولنمق غیر منکردر . (آثار مفیده کتبخانه‌سی) هیئتی آرزو اولنان مکملیتی

تمامیله تأمین ایده‌مدیکنی اعتراف ایدر . حرب عمومیدن متولد مصائب و مشکلاتك حشر ونشر اولدیغی بر زمان ومکانده‌دها زیاده کمال کوسترمك آسان دکلدی. معمافیه خطوات مساعیمزك بر فراز تکاملده قطع مسافات ایتمسنه مستمراً چالیشه‌جغز . اللهدن توفیق دیلرز .

استانبول ، ٥ رمضان ١٣٣٤

سلیمان نظیف جناب شهاب الدین اسماعیل حقی

محمود کمال عثمان کمال

فیاتی ۱۰ غروشدر .

(آثار مفیده کتبخانه‌سی) هیئتی طرفندن شمدی‌یه قدر نشر اولنان کتابلر :

غروش	
٥	الهام وطن (آلتنجی بیك) : عبدالحق حامد بك . (سلیمان نظیف بكك مقدمه‌سیله)
۳٠	فینتن : عبدالحق حامد بك .
۱٥	مكتوبلر : (برنجی جلد) عبدالحق حامد بك . } سلیمان نظیف بكك حاشیه‌لریله
۱٥	مكتوبلر : (ایكنجی جلد) عبدالحق حامد بك . }
۱٥	طارق بن زیاد (دردنجی بیك) : عبدالحق حامد بك .
۱٠	طیفلر گچیدی (اوچنجی بیك) : عبدالحق حامد بك .
۲٠	دیوان یحیی : شیخ الاسلام یحیی افندی . (محمود كمال بكك مقدمه‌سیله)
۲٠	هرسككلی عارف حكمت بكك دیوانی . (محمود كمال بكك مقدمه‌سیله)
۲٥	ابن موسی (اوچنجی بیك) : عبدالحق حامد بك .
۱٠	لسقوفچه‌لی غالب بكك دیوانی . (محمود كمال بكك مقدمه‌سیله)
۱٥	قنبره : نامق كمال بك .
۱٠	عبدالله الصغیر ونظیفه : عبدالحق حامد بك .